

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย

นางสาวภัทรทิยา กิจจิวิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวภัทรทिया กิจจิวิ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**FACTORS CONTRIBUTING TO ACCIDENT-PREVENTION BEHAVIOR OF THE
EMPLOYEES WORKING IN FOOD AND FRUIT JUICE BEVERAGE INDUSTRY IN
AMPHOE SAM PHRAN, CHANGWAT NAKHON PATHOM**

By

Pattiya Kitjieaw

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ” เสนอโดย นางสาวภัทรทिया กิจจิวิ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม
2. รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารณ์
3. อาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.กานดา พุ่มพุด)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิทยา เมฆจำ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ลิขิต กาญจนารณ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ)

...../...../.....

48256303 : สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน / ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน / สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน / ความเชื่ออำนาจภายในตน/ การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ภทรทิตยา กิจจิวิ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.สุรพล พยอมแย้ม, รศ.ลิขิต กาญจนภรณ์ และ อ.ดร.นงนุช โรจนเลิศ. 123 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิต 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย 3) ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานฝ่ายผลิต จำนวน 377 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรทำนายเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3. ความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ร้อยละ 34.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว   บัณฑิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2551
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

48256303 : MAJOR : COMMUNITY PSYCHOLOGY
KEY WORD : ACCIDENT-PREVENTION BEHAVIOR / KNOWLEDGE OF SAFETY
WORKING/PSYCHOLOGICAL WORKING ENVIRONMENT / INTERNAL
LOCUS OF CONTROL/ SAFETY WORKING FACILITATOR PROVIDING
PATTIYA KITJIEAW : FACTORS CONTRIBUTING TO ACCIDENT-
PREVENTION BEHAVIOR OF THE EMPLOYEES WORKING IN FOOD AND FRUIT JUICE
BEVERAGE INDUSTRY IN AMPHOE SAM PHRAN, CHANGWAT NAKHON PATHOM. THESIS
ADVISORS : ASSOC. PROF . SURAPOL PAYOMYAM, Ph.D., ASSOC. PROF. LIKHIT
KARNCHANAPORN, AND NONGNUCH ROTJANALERT, Ed.D. 123 pp.

The purposes of this research were : 1) to study the level of employees' accident-prevention behavior, knowledge of safety working, psychological working environment, internal locus of control, and safety working facilitator providing in food and fruit juice beverage industries in Amphoe Samphran, Changwat Nakhon Pathom, 2) to compare the employees' accident-prevention behavior as classified by gender, age, educational level, working experience and previous safety training and 3) to determine knowledge of safety working, psychological working environment, internal locus of control and safety working facilitator providing as predictors of accident-prevention behavior. Samples were 377 employees in food and juice beverage industries derived by stratified random sampling technique. Instruments used to collect data were questionnaires constructed by the researcher. Data were analyzed by mean of percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA and the stepwise multiple regression analysis.

The results found that:

1. The employees' knowledge of safety working was at the moderate level, accident-prevention behavior, psychological working environment, internal locus of control and safety working facilitator providing were at the high level.
2. Accident-prevention behavior as classified by age and previous safety training were significantly different at .05; while gender, educational level and working experiences were not statistical difference.
- 3 Internal locus of control, knowledge of safety working, psychological working environment, and safety working facilitator providing predicted accident-prevention behaviors at 34.7%, with a statistical significance at .001.

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2008

Student's signature .....

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์ และอาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.กานดา พุ่มพวง ประธานกรรมการตรวจสอบที่กรุณาให้คำแนะนำที่ดี เพื่อให้การทำวิจัยเกิดความสมบูรณ์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างการทำ วิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ หัวหน้าสาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความกรุณาให้ คำปรึกษา ตลอดจนคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีของผู้จัดการโรงงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่ ด้านความปลอดภัยในโรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่ อำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม ในการอำนวยความสะดวกด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเกิดอุบัติเหตุในเขตอำเภอสามพราน รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการแจกแบบสอบถามในแต่ละ โรงงานที่ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาที่ล่วงลับไปแล้ว และมารดาที่คอยเป็น กำลังใจในระหว่างที่ทำวิจัย ค้นคว้าหาข้อมูล และโน้มน้าวที่ผู้วิจัยท้อแท้ จนทำให้วิจัยสำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ปัญหาของการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	19
แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน	25
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน	29
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา	39
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	57

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยใน การทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจ ภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ.....	63
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกัน อุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย.....	65
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ จากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูล ในการป้องกันอุบัติเหตุ.....	70
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	97
ภาคผนวก ข คะแนนเฉลี่ยรายชื่อ.....	112
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร	50
2	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล	62
3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับพฤติกรรมกรรปกป้องกัน อุบัติเหตุจากการทำงาน.....	64
4	แสดงร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	64
5	เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุ จำแนกตามเพศ	65
6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับพฤติกรรมกรรปกป้องกัน อุบัติเหตุจำแนกตามอายุ.....	66
7	เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตามอายุ.....	66
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจากการ ทำงานเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ.....	67
9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับพฤติกรรมกรรปกป้องกัน อุบัติเหตุจำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
10	เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	68
11	เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน	69
12	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจากการ ทำงานจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ในการทำงาน	69
13	การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมกรรปกป้องกันอุบัติเหตุจาก การทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อม ทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับ อุปกรณ์หรือข้อมูลในการปกป้องกันอุบัติเหตุ.....	70
14	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการปกป้องกันอุบัติเหตุ.....	71

ตารางที่		หน้า
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของพฤติกรรมกรป้องกัน อุบัติเหตุจากการทำงาน.....	113
16	ร้อยละของความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน.....	115
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของสภาพแวดล้อม ทางจิตวิทยาในการทำงาน.....	117
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของความเชื่อ อำนาจภายในตน.....	119
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของการได้รับอุปกรณ์หรือ ข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ.....	121

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาอุตสาหกรรมมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากนับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505 – 2509) เป็นต้นมา และพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างจริงจังเรื่อยมา โดยเฉพาะช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) มีการปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – 2534) มุ่งเน้นโครงสร้างอุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมขยายร้อยละ 6.6 ต่อปี เป็นผลให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 10.5 ต่อปี นับว่าเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงสุดของการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 8.2 โดยในภาคเกษตรกรรมมีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 3.4 และนอกภาคเกษตรกรรมมีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 8.6 สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.5 ต่อปี โดยภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) สัดส่วนการผลิตในภาคการผลิตเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ภายใน ปี 2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2550 :8) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งใหม่เป็นจำนวนมากและผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่มีการอพยพแรงงานจากภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2545 : 14) ซึ่งเป็นส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ

การพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเป็นอย่างมาก

เนื่องจากความเคยชินในด้านการทำงานของคนไทย และยังไม่คุ้นเคยกับการทำงานในภาคอุตสาหกรรมได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต เช่น เครื่องจักรกล สารเคมี สารพิษที่เป็นอันตราย ประกอบกับคนไทยยังขาดความรู้ ความชำนาญทางด้านเทคโนโลยี และการส่งเสริมในด้านความปลอดภัยยังมีไม่มากจากสังคมไทยซึ่งไม่เคยมีปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยจากการทำงาน กลายเป็นสังคมที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยจากการทำงานทันที ลักษณะของปัญหามีทั้งที่มีความรุนแรงมากถึงขั้นเสียชีวิตและเสียชีวิตครั้งละหลายๆ คนพร้อมกัน รวมถึงความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงานในลักษณะที่ค่อยๆ กลืนกินชีวิตของพนักงานไปที่ละน้อยโดยไม่รู้ตัวอีกเป็นจำนวนมาก (ศฤงคาร คล้ายแขก 2548 : 1 – 2) ผลจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากกิจกรรมเป็นอุตสาหกรรม ส่งผลโดยตรงต่อปัญหาความปลอดภัยในการทำงานซึ่งรวมถึงการเกิดอุบัติเหตุ บาดเจ็บ พิการ สูญเสียชีวิต และการเกิดโรคจากการทำงานของผู้ใช้แรงงาน โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยได้มีการนำเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เข้ามาสู่กระบวนการผลิต เช่น เครื่องจักรกล อุปกรณ์เพิ่มกำลังผลิต สารเคมี และสารพิษที่เป็นอันตราย อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอย่างเหมาะสม มีความผิดพลาดของระบบการจัดการ จึงส่งผลให้ผู้ใช้แรงงานตกอยู่ในภาวะที่ต้องเสี่ยงอันตรายมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว ผู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อม และยังส่งผลกระทบต่อองค์กร รวมถึงประเทศชาติด้วย

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 2,675 แห่ง มีผู้ใช้แรงงานทั้งสิ้น 135,197 คน จากสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของผู้ใช้แรงงาน ปี พ.ศ. 2548 พบว่ามีผู้ใช้แรงงานประสบอันตรายเนื่องจากการสูญเสียอวัยวะ 220 คน และเสียชีวิตจำนวน 25 คน ในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 2,843 แห่ง มีผู้ใช้แรงงานทั้งสิ้น 144,822 คน จากสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของผู้ใช้แรงงาน ปี พ.ศ. 2549 พบว่ามีผู้ใช้แรงงานประสบอันตรายเนื่องจากการสูญเสียอวัยวะ 245 คน และเสียชีวิตจำนวน 32 คน ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 2,834 แห่ง มีผู้ใช้แรงงานทั้งสิ้น 152,984 คน ยังไม่มีรายงานที่ผู้ใช้แรงงานประสบอันตรายที่เปิดเผยอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามในพ.ศ. 2550 ที่ผ่านมามีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีผู้ใช้แรงงานประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานมากที่สุดในเขตอำเภอสามพราน ซึ่งเป็นโรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวนผู้ใช้แรงงานที่ประสบอันตรายจากการสูญเสียอวัยวะจำนวน 16 คน ทูพพลภาพ 1 คน และเสียชีวิต 1 คน (สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน 2549 : 2)

สถานประกอบการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เป็นอุตสาหกรรมที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อบรรจุกระป๋อง มีการจำหน่ายทั้งภายในประเทศและการส่งออกนอกประเทศ ในกระบวนการผลิตนั้น ได้มีการนำเทคโนโลยี เครื่องจักรกล และเครื่องมือ มาใช้ในการผลิต ซึ่งหากเจ้าของกิจการ ลูกจ้างขาดความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยแล้วก็มีโอกาสประสบอันตรายจากการทำงานในขั้นตอนการผลิต เช่น การประสบอันตรายจากเครื่องจักรกล อันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงอันตรายจากวิธีการทำงานที่ไม่ปลอดภัย โดยทั่วไปจะพบว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานนั้นเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ความประมาทเลินเล่อ ไม่ระมัดระวัง ถึงแม้อันตรายที่ได้รับนั้น บางครั้งยังไม่รุนแรงถึงการเสียชีวิตแต่เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น มีการสูญเสียอวัยวะ การต้องเสียเวลาในการทำงาน รวมถึงพนักงานและครอบครัวเกิดการเสียชีวิตจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหากมีการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งก็จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงงานและระบบอุตสาหกรรมของประเทศ

เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะพนักงานที่ทำงานกับเครื่องจักร ซึ่งพนักงานต้องตรวจสอบเครื่องจักรเป็นประจำ และต้องบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย มีการจัดวางวัตถุให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ในส่วนของสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น การระบายอากาศ ต้องมีความเหมาะสม มีการถ่ายเทของอากาศหรือมีเครื่องระบายอากาศในการปฏิบัติงานของพนักงาน ในด้านแสงสว่างในการทำงาน ต้องมีแสงเพียงพอแก่การทำงานให้ทั่วถึง สามารถมองเห็นสิ่งกีดขวางหรือส่วนที่อาจเกิดอันตรายจากการเคลื่อนไหวของเครื่องจักร หรืออันตรายจากไฟฟ้าซึ่งจะต้องมีทางออกในเวลาที่มีเหตุฉุกเฉินโดยชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานและมีเครื่องป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากเครื่องจักร รวมทั้งต้องมีวิธีการหยุดเดินเครื่องจักรในกรณีฉุกเฉิน จากการศึกษาของ นลินี ประทับสร (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานระดับต้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้างานระดับต้นส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับสูง จึงกระตุ้นให้หัวหน้างานระดับต้นเกิดความตระหนักถึงความปลอดภัย จึงส่งผลให้หัวหน้างานระดับต้นมีพฤติกรรมการทำงานด้วยความปลอดภัยสูง

ในด้านสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน การที่พนักงานได้รับโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากหัวหน้างาน เพื่อให้พนักงานมีความกล้าที่จะปฏิบัติงานได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งความผูกพันระหว่างระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน ทำให้มีบรรยากาศที่สร้างความพอใจหรือความสุขในการทำงาน จึงเป็นปัจจัยหนึ่ง

ที่คาดว่าทำให้พนักงานมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา สีสวรรณ (2546 : 63) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรกับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แองโกล-ไทย จำกัด พบว่า การที่พนักงานร่วมงานกับบริษัทเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี นั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พนักงานมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ทำให้พนักงานมีความรู้สึกด้านการติดต่อสื่อสารในการทำงานที่ทำให้หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน มีการดูแลเอาใจใส่ มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่คาดว่ามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตใน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เพราะความเชื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลมีความเชื่ออย่างใดความเชื่อนั้นจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเชื่อ การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปก็เนื่องจากความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของแต่ละบุคคล ผู้ที่เชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลจากการกระทำของตนเอง และตนเองสามารถเป็นผู้ควบคุมหรือแก้ไขสถานการณ์ได้ จะมีพฤติกรรมไปลักษณะหนึ่ง ในขณะที่ผู้เชื่อในโชคชะตา เคราะห์กรรม หรืออำนาจของผู้อื่น จะคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอำนาจภายนอก และตนเองไม่สามารถบังคับ ควบคุม และแก้ไขสถานการณ์นี้ได้ก็คงจะมีพฤติกรรมเป็นอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกันไปตามความเชื่อที่เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในและความเชื่ออำนาจภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชุลี สืบบัว (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการทำงานและความเชื่ออำนาจภายในตนที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้น ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานธนาคารเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า ส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้มีการตัดสินใจในขอบเขตที่กว้างขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมความเชื่อมั่นในบทบาทของหัวหน้างานเพิ่มขึ้น ก็จะสามารถพัฒนาระดับความเชื่ออำนาจภายในตนเองของหัวหน้างานระดับต้นให้สูงขึ้นได้

นอกจากนี้การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุซึ่งคาดว่ามีส่วนต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน เมื่อพนักงานได้รับความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์หรือข้อมูล อันเป็นการสนับสนุนให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย ตลอดจนการได้รับคำปรึกษาคำแนะนำ รวมไปถึงการยอมรับ และการยกย่องที่ดีจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน เป็นส่วนเพิ่มให้พนักงานมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย และสามารถป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน จากการศึกษาของ นันทภัทร อักษรดิษฐ์ (2550 : 2) ที่ศึกษาการให้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานในด้านการสนับสนุนจากหัวหน้างาน การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมยุติธรรม ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย ด้าน

โอกาสก้าวหน้าและการพัฒนาความสามารถ ด้านการได้รับการยอมรับในสังคมสามารถช่วยลดปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างมาก

เนื่องจากในอำเภอสามพรานมีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 19 แห่ง มีพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมรวม 7,977 คน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและคนในสังคมรอบข้าง และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานอันนำไปสู่การลดความเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่มเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย
3. เพื่อศึกษาว่า ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ปัญหาการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับใด

2. พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. พนักงานฝ่ายผลิตที่เพศต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน
 2. พนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

3. พนักงานฝ่ายผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

4. พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

5. พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

6. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานฝ่ายผลิตโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 19 แห่ง จำนวนพนักงาน 7,977 คน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม, 2550)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 381 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามโรงงานและเพศของพนักงานฝ่ายผลิต

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย

3.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

3.1.3 สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

3.1.4 ความเชื่ออำนาจภายในตน

3.1.5 การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของตัวแปรต่างๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. **พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของพนักงานที่ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุในการทำงาน ซึ่งได้จากการทำงานที่ถูกต้อง หรือมีขั้นตอนการทำงาน ไม่ประมาท การปฏิบัติตามกฎระเบียบของความปลอดภัยในการทำงาน การทำงานโดยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์อย่างเหมาะสม ความเอาใจใส่ในการทำงาน โดยที่ร่างกายและจิตใจพร้อมที่จะปฏิบัติงาน

2. **ประสบการณ์ในการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม โดยแบ่งเป็น 5 ระยะ ได้แก่ ไม่เกิน 6 เดือน,

6 เดือนขึ้นไปและไม่เกิน 1 ปี, 1 ปีขึ้นไปและไม่เกิน 3 ปี, 3 ปีขึ้นไปและไม่เกิน 5 ปีและ 5 ปีขึ้นไป เศษของเดือนที่เกิน 6 เดือนปัดเป็น 1 ปี

3. ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย หมายถึง การที่พนักงานเคยได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความปลอดภัยในโรงงาน

4. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง ความรู้ของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับวิธีการป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน มีสาระครอบคลุมประเด็นหลัก 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 (วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ 2550 : 112)

4.1 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกล ประกอบด้วยวิธีการทำงานกับส่วนเคลื่อนไหวของเครื่องจักร เช่น เฟือง เพลา มู่เล่ สายพาน จุดกระแทก จุดตัด อุปกรณ์ไฟฟ้า รอกยกของ สายพานลำเลียง

4.2 ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน ประกอบด้วยสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นในโรงงาน เช่น การระบายอากาศ ฝุ่นละออง สารเคมี ไอ แสงสว่าง เสียงดัง มลพิษ

4.3 ความรู้เกี่ยวกับบริเวณที่ทำงาน ประกอบด้วยลักษณะการจัดสถานที่ทำงานมีความปลอดภัย การจัดการสถานที่ทำงานให้สะดวกในการทำงาน

4.4 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ประกอบด้วยวิธีการทำงานที่ปลอดภัยโดยพิจารณาจากลักษณะการทำงานที่พนักงานปฏิบัติอยู่ การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออย่างถูกต้อง การเลือกใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม

5. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ทำให้พนักงานมีความพึงพอใจในงาน ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

6. ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อของพนักงานที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

7. การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง การที่พนักงานได้รับการเกื้อหนุนช่วยเหลือ หรือตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานจากหัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

7.1 ด้านข้อมูล หมายถึง การที่พนักงานได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ กระบวนการสื่อสารภายในโรงงาน โอกาสการเข้าถึงข้อมูลและการได้รับคำปรึกษาแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวให้สามารถปฏิบัติงานในโรงงานได้อย่างปลอดภัย

7.2 ด้านอุปกรณ์การปฏิบัติงาน หมายถึง การที่พนักงานได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและอุปกรณ์การป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติงาน เช่น หมวกนิรภัย ถุงมือ ที่อุดหู และรองเท้าที่สวมใส่สำหรับการทำงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงาน ระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการดำเนินการเพื่อพัฒนาวิธีการและรูปแบบในการส่งเสริมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม อันนำไปสู่การป้องกันและลดความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานต่อไป

3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและทำให้มีการกำหนดวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

- 1.1 ความหมายของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ
- 1.2 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
- 1.3 ทฤษฎีการเกิดและป้องกันอุบัติเหตุ
- 1.4 หลักการป้องกันอุบัติเหตุ

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

2.1 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

2.2 สาธารณะของความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

3.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

3.2 สาธารณะของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน

4.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน

4.2 สาธารณะของความเชื่ออำนาจภายในตน

ส่วนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

5.1 ความหมายของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

5.2 ทฤษฎีของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

5.3 ประเภทของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นการปฏิบัติงานที่สามารถป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และเป็นการป้องกันมิให้พนักงานได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือเกิดการสูญเสียในขณะปฏิบัติงาน เป็นการปฏิบัติงานที่ถูกวิธีด้านความปลอดภัย โดยมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับตามที่โรงงานได้กำหนดไว้

1.1 ความหมายของพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ

นลินี ประทับสร (2543 : 54) กล่าวว่า การปฏิบัติงานที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่มีการป้องกันอันตรายจากการทำงาน ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ พิการ ตาย ที่เกิดจากการทำงาน หรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

เศรษฐา ตันดิเดชามงคล (2546 : 29) กล่าวว่า การทำงานที่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย ไม่อยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัย และการกระทำอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

1.2 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

วิทยา อยู่สุข (2544 : 129) กล่าวว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานนั้นนอกจากมีสาเหตุโดยตรงแล้ว อาจจะมีมูลเหตุร่วม หรือเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุด้วย เช่น สภาวะร่างกายของบุคคล ความเมื่อยล้า นุหนวก สายตาไม่ดี สภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับงาน โรคหัวใจพิการ เกิดจากสภาวะจิตใจของบุคคล การตอบสนองทางสภาวะจิตใจช้าเกินไป ขาดความตั้งใจในการทำงาน ขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ตื่นเต้นง่าย ขวัญอ่อน ตกใจง่าย มีทัศนคติไม่ดีไม่ถูกต้องต่อบุคคลหรือลักษณะงาน ขาดความรู้ ไม่ตระหนักในเรื่องความปลอดภัย ขาดการประสานงาน การปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยและการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยยังไม่ดีพอ กฎความปลอดภัยไม่มีผลบังคับใช้ ไม่ได้วางแผนความปลอดภัยไว้เป็นส่วนหนึ่งของงาน อุปกรณ์ความปลอดภัยไม่ได้จัดให้พนักงานอย่างพอเพียง

ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม จะพบสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานนั้นมาจาก 2 สาเหตุหลัก คือ เกิดจากสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย และการกระทำที่ไม่ปลอดภัย

1. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของคนมีผลทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับตนเองและผู้อื่น เช่น การทำงานขาดความรอบคอบ ขาดความ

ระมัดระวัง เครื่องป้องกันอันตรายหรือเครื่องกั้นของเครื่องจักรจัดไว้ให้แต่ไม่ใช่หรือถอดออกเสีย ยกของด้วยท่าทางวิธีการที่ผิดธรรมชาติ จนเกิดอันตรายต่อร่างกาย เช่น หลังหัก หรือเมื่อยล้า ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ถูกต้องกับลักษณะของงานที่ทำ ถึงแม้ว่าจะมีเครื่องมือที่ถูกต้องให้เลือกใช้ได้เหมาะสมก็ตาม การเคลื่อนไหวที่เกิดอันตราย เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การก้าว การปีน ป่าย การหยอกล้อ หรือล้อเล่นในระหว่างการทำงาน การลื่นหกล้ม

2. **สภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย** หมายถึง สภาพของโรงงานอุตสาหกรรม สภาพเครื่องจักร สภาพกระบวนการผลิต เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องยนต์ อุปกรณ์การผลิต ไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ ส่งผลทำให้ผู้ที่ทำงานเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การตาย เช่น การออกแบบโรงงานไม่สมบูรณ์ ระบบความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย ขาดการบำรุงรักษาที่ดี การจัดเก็บสารเคมีที่เป็นอันตรายไม่ดี แสงสว่างน้อยเกินไป เสียงดัง ฝุ่นละออง ออกมาเกินมาตรฐาน สภาพบริเวณสถานที่ทำงานสกปรก สภาพอากาศผิดปกติขาดการระบายอากาศ เป็นต้น

จากการศึกษาสาเหตุของอุบัติเหตุจากการทำงาน สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานอุตสาหกรรม ได้แก่ การกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้

ฉรรงค์ ณ เชียงใหม่ (2537 : 73-74) ได้กล่าวถึง สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ มีอยู่ 2

ประการ คือ

1. อุบัติเหตุอาจจะไม่เกิดในระยะเวลาใกล้เคียงกันหรือในสถานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่เหมือนกับสาเหตุอื่น เช่น โรคระบาดซึ่งจะทำให้คนเป็นจำนวนหมื่นเจ็บป่วย ซึ่งทำให้ทุกคนมองเห็นว่าเหตุการณ์นี้ร้ายแรงมาก จำเป็นจะต้องป้องกันทันที

2. บุคคลส่วนมากคิดว่าอุบัติเหตุเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนใดประสบอุบัติเหตุก็มักจะคิดว่าเป็นเพราะโชคไม่ดี กรรมตามทันบ้าง หรือถึงคราวที่จะต้องเป็นอย่างนั้น จึงไม่ค่อยสนใจในการหาวิธีป้องกันจึงทำให้อุบัติเหตุสูง ดังนั้น การป้องกันอุบัติเหตุ มีแนวคิดดังต่อไปนี้

2.1 อุบัติเหตุป้องกันได้เสมอ

2.2 การป้องกันอุบัติเหตุเป็นหลักมนุษยธรรมอันหนึ่งและเป็นการกระทำที่มีผล

กำไร

2.3 ค่าใช้จ่ายในการป้องกันอุบัติเหตุที่น้อยมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ

ค่าใช้จ่ายอย่างอื่น

2.4 เทคนิคในการป้องกันอุบัติเหตุไม่ใช่เป็นของยากสลับซับซ้อนเป็นการ

ปฏิบัติการที่กระทำจากสามัญสำนึกธรรมดา และจะต้องทำต่อเนื่องกันอย่างไม่หยุดยั้ง

2.5 อุบัติเหตุทุกชนิดต้องมีสาเหตุ ไม่ใช่อุบัติเหตุเกิดขึ้นเอง

2.6 สิ่งสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ คือ ค้นหาและสอบสวนสาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้ว เมื่อทราบสาเหตุที่แน่นอนให้หาทางจัดมันเสีย เพราะอุบัติเหตุในที่แห่งเดียวกัน แม้จะเกิดขึ้นผิดแผกแตกต่างกันในลักษณะ แต่สาเหตุอาจคล้ายคลึงกันได้

2.7 โดยหลักการแล้ว ไม่ว่าจะงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ยาก ง่าย ง่าย ปลอดภัยที่เป็นอันตรายหรือสาเหตุแห่งอุบัติเหตุที่น้อยย่อมเป็นสิ่งที่ค้นหาได้และจัดได้คล้ายๆ กัน

2.8 วิธีการที่นำมาใช้ในการควบคุมปริมาณคุณภาพ และค่าใช้จ่ายของการผลิต สามารถนำมาใช้ในการควบคุมและจัดสาเหตุของอุบัติเหตุได้เช่นกัน

2.9 งานด้านความปลอดภัย ไม่ใช่เป็นงานของคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะอุบัติเหตุจะลดลงไม่ได้จนกว่าบุคคลทุกคน ตั้งแต่สูงสุดจนถึงต่ำสุดยอมรับผิดชอบในเรื่องนี้ร่วมกัน

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและการป้องกันอุบัติเหตุ

ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุได้มีการเขียนไว้หลายทฤษฎี ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะขอยกตัวอย่าง ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุที่สำคัญไว้ 2 ทฤษฎี ดังนี้คือ 1. ทฤษฎีโดมิโน 2. ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของไฟเรนซ์

1. ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory)

เฮนริช (Heinrich 1959, อ้างถึงใน จรรย์ แก้วน้อย 2546 : 19) เป็นผู้เริ่มแนวคิดนี้ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การเรียงลำดับการเกิดอุบัติเหตุเป็นขั้นตอน ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ขั้นตอนที่หนึ่งเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบไปยังขั้นตอนอื่นๆ ตามลำดับ จนถึงลำดับขั้นตอนสุดท้าย ก็คือการบาดเจ็บ โดยองค์ประกอบต่างๆ ในแต่ละขั้นตอนตามทฤษฎีโดมิโน มีตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 บรรพบุรุษ สิ่งแวดล้อมทางสังคมและการประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมาจากอดีต ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่างๆ กัน เช่น ความสะอาด ประมาท เลินเล่อ ขาดความคิด ไตร่ตรอง ความถือดีด้นทุรัง ความชอบในการเสี่ยงอันตราย ความตระหนี่เห็นแก่ตัว

ลำดับที่ 2 ความผิดปกติของบุคคล สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุทำให้เกิดผิดปกติของบุคคล เช่น การปฏิบัติงานโดยขาดความยั้งคิดอารมณ์รุนแรง ประสาทอ่อนไหวง่าย ความตื่นเต้น ขาดความรอบคอบ เพิกเฉยละเลยต่อการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งความผิดปกติเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยทำให้เครื่องจักรและการทำงานต้องอยู่ในสภาพที่เป็นอันตราย

ลำดับที่ 3 การกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพเครื่องจักรหรือสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตราย ตัวอย่าง การปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัยของบุคคล เช่น ยืนทำงานภายใต้น้ำหนักที่แขวนอยู่กับการคิดเครื่องยนต์โดยไม่แจ้งหรือเตือน ซอบหยอกล้อเล่น ถอดเซฟการ์ดเครื่องจักร เป็นต้น

ตัวอย่าง สภาพเครื่องจักรหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย เช่น ขาดอุปกรณ์ป้องกันจุดอันตราย หรือจุดที่มีการเคลื่อนที่ ไม่มีรั้วกั้น เสียงดังเกินไป แสงสว่างไม่เพียงพอ การระบายอากาศไม่ดี เป็นต้น สิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยจะเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

ลำดับที่ 4 การเกิดอุบัติเหตุ เหตุการณ์ที่มีสาเหตุปัจจัยทั้ง 3 ลำดับมาแล้วย่อมส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ตกจากที่สูง ลื่นหกล้ม เดินสะดุด สิ่งของหล่นจากที่สูง วัตถุกระเด็นใส่ ถูวัตถุวิ่งชนกระแทก หนีบ หรือตัด เป็นต้น ซึ่งอุบัติเหตุเหล่านี้จะเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บ

ลำดับที่ 5 การบาดเจ็บ ตัวอย่างการบาดเจ็บที่เกิดกับอวัยวะบางส่วนของร่างกาย เช่น กระดูกหัก หรือแตก เคล็ดขัดยอก แผลลึกลับขาด แผลไฟไหม้ เป็นต้น การบาดเจ็บเหล่านี้เป็นผลโดยตรงจากการเกิดอุบัติเหตุ

สรุป ทฤษฎีโดมิโนได้กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน คือ 1. เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม 2. ความผิดปกติของบุคคล 3. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย 4. การเกิดอุบัติเหตุ 5. การบาดเจ็บ ซึ่งลำดับขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้

2. ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของ ฟิเรนซ์ (Firenze System Model)

ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัย: สาเหตุและการป้องกันของฟิเรนซ์ อ้างถึงใน (Firenze 1969, อ้างถึงใน ธนิตดา กรพิทักษ์ 2544: 24) ได้อธิบายแนวคิดรูปแบบระบบความปลอดภัยว่า สาเหตุของอุบัติเหตุ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ คน เครื่องจักร และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการผลิตงาน และการเกิดและการป้องกันอุบัติเหตุดังต่อไปนี้

1. คนหรือผู้ใช้งาน ในการผลิตงานหรือทำงานในแต่ละชิ้น ผู้ใช้แรงงานจำเป็นต้องตัดสินใจ เลือกรูปแบบปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายแต่การตัดสินใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละครั้งนั้นย่อมมีความเสี่ยงแอบแฝงอยู่เสมอ ดังนั้นในการตัดสินใจแต่ละครั้ง ผู้ใช้แรงงานจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ถ้าหากข้อมูลข่าวสารดีถูกต้องก็จะทำให้การตัดสินใจถูกต้อง แต่ถ้าข้อมูลไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้การตัดสินใจนั้นผิดพลาด หรือมีความเสี่ยงสูง และทำให้เกิดความล้มเหลวในการทำงานซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ ดังนั้น การป้องกันอุบัติเหตุ

จึงเริ่มต้นที่การให้ข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุแก่พนักงานเพื่อกระตุ้นให้ทุกคนปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

2. อุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต จะต้องมีความพร้อมปราศจากข้อผิดพลาด ถ้าอุปกรณ์เครื่องจักรออกแบบไม่ถูกต้อง ไม่ถูกหลักวิชาการหรือขาดการบำรุงที่ดี ย่อมทำให้กลไกของเครื่องจักรปฏิบัติงานผิดพลาด ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุได้

3. สิ่งแวดล้อม สภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงานมีบทบาทสำคัญต่อการผลิต ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้ใช้แรงงานและเครื่องจักร ซึ่งจะเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้ เช่น ทำงานอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีสารพิษฟุ้งกระจายแสงจ้า ในขณะที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของ พีเรนซ์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่ประกอบด้วย คน อุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

1.4 หลักการป้องกันอันตรายจากการทำงาน

วิชา อยู่สุข (2549 : 96) ได้กล่าวถึง วิธีการป้องกันอันตรายจากการทำงาน ซึ่งพิจารณาจาก 3 วิธี คือ

1. **ควบคุมที่ต้นตอหรือแหล่งกำเนิด** คือ พยายามหาทางควบคุมที่ต้นตอหรือแหล่งกำเนิดของอันตรายที่จะเกิดต่อผู้ประกอบอาชีพโดยตรง เช่น ที่ตัวเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ แหล่งที่มีการใช้สารเคมีเป็นพิษ การควบคุมที่แหล่งนี้จะมีประสิทธิผลมากที่สุดเป็นการควบคุมที่ตัวปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น ป้องกันไม่ให้อันตรายหรือพิษภัยแพร่กระจายออกไปได้ วิธีปฏิบัติ คือ

1.1 การใช้สารเคมีที่เป็นพิษภัยน้อย หรืออุปกรณ์ที่มีอันตรายน้อย เอาไปใช้แทนสารพิษที่เป็นพิษมากหรือมีอันตรายมาก

1.2 เลือกใช้กระบวนการผลิตที่มีอันตรายน้อยทดแทนที่มีอันตรายมาก หรืออาจจะหาทางเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตให้เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดมลพิษจากการทำงาน

1.3 ใช้วิธีปิดปกคลุมให้มิดชิด เช่น กระบวนการผลิต เครื่องจักรที่ทำงานแล้ว อาจจะมีมลพิษมาสู่ภายนอกได้ ให้หาทางปิดคลุมกระบวนการผลิตหรือเครื่องจักรให้มิดชิด ไม่ให้มลพิษที่อาจจะเกิดขึ้นออกมาสู่ภายนอก และแพร่กระจายไปสู่บริเวณที่ทำงานได้เลย

1.4 แยกเอาขบวนการผลิตหรือเครื่องจักรที่มีอันตรายมาก หรือปล่อยมลพิษออกไปจากบริเวณที่มีคนทำงานอยู่มาก เช่น เครื่องจักรที่มีเสียงดัง เครื่องจักรที่ปล่อยความร้อนออกมาสู่บรรยากาศมาก แยกไปไว้ในบริเวณต่างหาก หรือจัดห้องเฉพาะที่สามารถควบคุมได้

1.5 ใช้ระบบทำให้เปียกชื้นแทน เพราะจะทำให้เกิดฝุ่นละอองน้อย เช่น มีการพ่นละอองน้ำให้เป็นฝอยในโรงงานอุตสาหกรรมที่บริเวณทำงานให้ละอองน้ำจับฝุ่นละอองรวมตัวกันตกลงสู่พื้น

1.6 ใช้ระบบระบายอากาศเฉพาะแห่งเก็บรวบรวม ระบายเอามลพิษตรงจุดที่มีพิษภัยมากออกไปและทำการขจัดมลพิษนั้นด้วยวิธีการที่เหมาะสม

1.7 จัดให้มีวิธีการบำรุงรักษาเครื่องจักร อุปกรณ์ผลิตที่ดี จะช่วยทำให้เครื่องจักรอยู่ในสภาพเรียบร้อยปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน

2. **ควบคุมที่ทางผ่าน** คือ การควบคุมอันตรายโดยเลือกวิธีควบคุมที่ทางผ่านของอันตรายจากแหล่งกำเนิดไปสู่คนปฏิบัติงานนั้น เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง เช่น บรรยากาศในบริเวณการทำงานจะเป็นทางผ่านของอันตรายสู่คนที่ทำงานในบริเวณนั้น ส่วนวิธีควบคุมคือพยายามหาทางปิดกั้นเส้นทางเดินของอันตรายนั้น คือ หาสิ่งของมากั้นระหว่างต้นตอกับตัวคน เช่น เก็บรักษาวัสดุต่างๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะสามารถลดพิษภัยต่างๆ ลงได้ ออกแบบระบบระบายอากาศที่ดี มีประสิทธิภาพ พยายามนำอากาศบริสุทธิ์จากภายนอกเข้าไปในบริเวณทำงานให้มาก โดยการออกแบบระบบระบายอากาศที่ดี เลือกใช้ช่องเปิด ประตู หน้าต่าง ช่องลมที่เหมาะสมในการช่วยเจือจางมลพิษต่างๆ เพิ่มระยะทางระหว่างแหล่งกำเนิดของอันตรายกับคนทำงานให้มากที่สุด ถ้าหากว่าระดับของอันตรายสูงมากจนเกิดพิษภัยแก่คนที่ทำงานบริเวณนั้น สัญญาณจะเตือนให้คนบริเวณนั้นหาทางป้องกันตนเองได้ทัน

3. **ควบคุมที่ตัวบุคคล** เป็นมาตรการลำดับสุดท้ายที่จะเลือกใช้ควบคุมอันตรายในสถานที่ทำงาน ซึ่งสามารถควบคุมได้ที่ตัวพนักงาน โดยจัดโครงการให้การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยให้แก่คนงานโดยทั่วถึง โดยการหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่ของคนงาน ถ้าคนงานคนใดได้รับพิษภัยมากหรือสัมผัสกับอันตรายเป็นระยะเวลานาน ก็จัดหมุนเวียนให้ไปทำงานที่อื่นให้ปริมาณสารพิษในร่างกายลดลงงานเดิมให้จัดคนงานอื่นมาทำแทน จัดสถานที่ทำงานของคนงานให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด หรือจัดสถานที่ทำงานที่มีคนงานจำนวนมากทำงานให้แยกออกมาจากบริเวณที่มีอันตรายอาจจะให้คนงานทำงานในห้องที่ทำเป็นพิเศษ เช่น ห้องปรับอากาศ โดยการติดอุปกรณ์เตือนภัยหรือเตือนอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัวคนที่ทำงาน ซึ่งจะช่วยให้ระดับอันตราย เช่น คนที่ทำงานกับรังสีให้ติดแผ่นฟิล์มบอกระดับรังสีที่ได้รับ โดยยกการใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับลักษณะของงาน

สรุป แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุ ก็ต้องเริ่มจากการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงก่อน ว่าเคยเกิดขึ้นมาแล้วหรือกำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งเมื่อหาสาเหตุได้แล้ว จึงหาทางที่จะควบคุมสาเหตุ และถ้าป้องกันได้ก็จะลดอุบัติเหตุที่ร้ายแรงให้ลดลงได้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2550 : 50) ได้กล่าวว่า เพื่อให้การควบคุม และป้องกันอุบัติเหตุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการเข้าใจจึงมีเทคนิคการป้องกันอุบัติเหตุ ที่เรียกว่า หลักการ 3E ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

E ตัวแรก คือ Engineering (วิศวกรรมศาสตร์) คือ การใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ในการคำนวณและออกแบบเครื่องจักรเครื่องมือที่มีสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยที่สุด การติดตั้งเครื่อง ป้องกันอันตรายให้แก่ส่วนที่เคลื่อนไหวหรืออันตรายของเครื่องจักร การวางผังโรงงาน ระบบไฟฟ้า แสงสว่างระบายอากาศ เป็นต้น

E ตัวที่สอง Education (การศึกษา) คือ การให้การศึกษาหรือการฝึกอบรมและแนะนำ คนงาน หัวหน้างานตลอดจนผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและ การเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงาน ให้รู้ว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้นและป้องกันได้อย่างไร และจะ ทำงานวิธีใดจะปลอดภัยที่สุด เป็นต้น

E ตัวสุดท้าย คือ Enforcement (การออกกฎข้อบังคับ) คือ การกำหนดวิธีการทำงาน อย่างปลอดภัยและมาตรการควบคุมบังคับให้คนงานปฏิบัติตาม เป็นระเบียบปฏิบัติที่ต้องประกาศ ให้ทราบทั่วกัน หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ เพื่อให้เกิดความสำนึกและหลีกเลี่ยง การทำงานที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นอันตราย

วิทยา อยู่สุข (2549 : 171) ได้กล่าวว่า อันตรายจากเครื่องจักรกล เช่น เกิดจากการที่ เครื่องจักรชำรุด สภาพเครื่องจักรที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากตัวคนที่ทำงานร่วมกับเครื่องจักรปฏิบัติงานไม่ ถูกต้องจำเป็นต้องหาทางป้องกันไม่ให้มีอันตรายเกิดขึ้นได้ วัตถุประสงค์หลักที่ต้องการใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตรายจากเครื่องจักรต่างๆ คือ

1. การป้องกันไม่ให้คนงานทำงานกับเครื่องจักรที่ต้องสัมผัสกับชิ้นส่วนที่เคลื่อนไหว อยู่ตลอดเวลาของเครื่องจักร
2. ป้องกันไม่ให้คนต้องสัมผัสกับลักษณะงานที่เป็นอันตราย เช่น การป้องกันการกระเด็น ของวัตถุถูกตา ใบหน้า มือ เท้า แขน ป้องกันนิ้วถูกเลื่อยตัด โลหะหลอมเหลวกระเด็น
3. ป้องกันชิ้นส่วนชำรุดของเครื่องจักรไม่ให้กระเด็นออกมา จนเป็นสาเหตุทำให้เกิด อันตรายต่อคนใช้เครื่องจักรนั้น
4. ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าที่ใช้กับเครื่องจักร
5. ป้องกันอันตรายเนื่องจากความบกพร่องของตนเอง เช่น การง่วงนอน เหนื่อย เมื่อยล้า เจ็บป่วย เป็นต้น

วันชัย วิจิรวนิช (2545 : 276 – 277) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อการ ป้องกันอุบัติเหตุ มีดังต่อไปนี้

1. หลีกเลียงทำนอง หรือทำย่นที่ต้องก้ม และเงยหรือผิศจรรยาชาติ
2. ทำงาน โดยให้นั่งลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ชี้นงานที่ใช้งานให้วางอยู่ในรัศมีของพื้นที่ทำงาน โดยพยายามหลีกเลียงการเอี้ยวตัวไปข้างหน้า หรือข้างหลัง
4. วัสดุและเครื่องมือรวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ บนโต๊ะทำงาน ควรอยู่ในระดับห่างจากสายตาของพนักงานที่จะเกิดการประสานงานของการมองกับการเคลื่อนที่ของมือได้พอเหมาะที่สุด
5. อุปกรณ์แสดงผลและอุปกรณ์ควบคุมที่มีการใช้งานบ่อย ควรจัดให้อยู่ใกล้ตัวคนงาน เพื่อสะดวกแก่การมองและการใช้งาน
6. ถ้าสามารถออกแบบการทำงาน โดยให้เท่ามีส่วนช่วยในการทำงาน จะเป็นการลดภาวะการทำงานด้วยมือได้
7. งานที่ใช้มือทำอาจจะออกแบบใช้ที่รองรับข้อศอก หรือแขนส่วนล่างเพื่อลดภาวะการใช้งานของมือ
8. ถ้ามือทั้งสองข้างทำงานคล้ายกัน การป้อนวัสดุหรือชี้นงานให้มือทั้งสองควรแยกกัน
9. ถ้าใช้สายตาในการเลือกวัสดุหรือชี้นงาน ควรวางวัสดุหรือชี้นงานในตำแหน่งที่เมื่อใช้สายตาของการเคลื่อนที่ของศีรษะต้องน้อยที่สุด
10. การหยิบใช้และวางกลับเข้าที่เดิมของเครื่องมือต้องทำได้โดยง่าย ถ้าเป็นไปได้ควรให้เครื่องมือกลับคืนเข้าที่เดิมโดยอัตโนมัติ

จากแนวคิดของพฤติกรรมกรป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของพนักงานที่ลดความเสี่ยงในการทำงาน ซึ่งมาจากการทำงานที่ถูกวิธี หรือมีขั้นตอนการทำงาน ไม่ประมาทหรือพลั้งเผลอ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของความปลอดภัยในการ ซึ่งพนักงานมีการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องและตรงตามลักษณะการทำงาน เพื่อให้พนักงานมีพฤติกรรมกรป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เป็นสิ่งที่พนักงานทุกคนควรปฏิบัติและให้ความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อให้พนักงานลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งพนักงานที่มีทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างถูกต้องวิธี ซึ่งจะทำให้พนักงานรู้จักสังเกตและหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

2.1 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2550 : 112) กล่าวว่า การอบรมพนักงานให้มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัย จะต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกล ประกอบด้วยวิธีการทำงานกับส่วนเคลื่อนไหวของเครื่องจักร เช่น เฟือง เพลา มู่เล่ สายพาน จุดกระแทก จุดตัด อุปกรณ์ไฟฟ้า รอกยกของ สายพานลำเลียง

2. ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน ประกอบด้วยสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นในโรงงาน เช่น การระบายอากาศ ฝุ่นละออง สารเคมี ไอ แสงสว่าง เสียงดัง มลพิษ

3. ความรู้เกี่ยวกับบริเวณที่ทำงาน ประกอบด้วยลักษณะการจัดสถานที่ทำงานมีความปลอดภัย การจัดการสถานที่ทำงานให้สะดวกในการทำงาน

4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ประกอบด้วยวิธีการทำงานที่ปลอดภัยโดยพิจารณาจากลักษณะการทำงานที่พนักงานปฏิบัติอยู่ การใช้อุปกรณ์เครื่องมืออย่างถูกต้อง การเลือกใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2550 : 385) กล่าวว่า ปัจจุบันได้มีมาตรฐาน ข้อกำหนด กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม ปรากฏในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ถือเป็นบรรทัดฐานที่โรงงานอุตสาหกรรมจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อการเสริมสร้างความปลอดภัย ลดการบาดเจ็บ พิการ ลดความสูญเสีย ซึ่งจะยังผลให้คุณภาพชีวิตของคนงานดีขึ้น มีข้อมูลดังต่อไปนี้

2.2 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แห่งมาตรา 39

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกล

หลักเกณฑ์และวิธีการทั่วไป

หมวด 1 การรักษาโรงงานและเครื่องจักร

1. การตรวจสภาพเครื่องจักรเป็นประจำ และต้องบำรุงรักษาซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปลอดภัยแก่การใช้เช่นเดียวกับสภาพที่ได้รับอนุญาตไว้
2. ต้องรักษาทางเดินและพื้นที่ปฏิบัติงานให้สะอาด เรียบร้อยสม่ำเสมอ ไม่ลื่นและแห้ง เว้นแต่บริเวณที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้
3. ต้องเก็บและจัดวางวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เกะกะกีดขวางทางเดินหรือการปฏิบัติงาน อันอาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน

หมวด 5 การระบายอากาศ

1. ต้องจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม โดยให้มีพื้นที่ประตู หน้าต่าง และช่องลมรวมกัน โดยไม่นับที่ติดต่อระหว่างห้อง ไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ส่วนของพื้นที่ห้องในเวลาปฏิบัติงาน หรือมีการระบายอากาศไม่น้อยกว่า 0.5 ลูกบาศก์เมตรต่อนาทีต่อคนงาน 1 คน ทั้งนี้ สำหรับโรงงานโดยทั่วไปที่ไม่มี การเก็บหรือการใช้วัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิดหรือวัตถุอื่นที่อาจเป็นอันตราย หรือที่อาจเป็นฝุ่นละออง

2. ในการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราวในที่อับ ซึ่งอากาศไม่ถ่ายเท ต้องใช้เครื่องช่วยในการหายใจหรือเครื่องระบายอากาศที่ดีช่วยในการปฏิบัติงานของคนงาน หรืออย่างน้อยต้องมีคนหนึ่งประจำอยู่ปากทางเข้าออกที่อับ สำหรับคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

หมวด 6 แสงสว่างในการทำงาน

1. ต้องมีแสงสว่างเพียงพอแก่การทำงานให้ทั่วถึง สามารถมองเห็นสิ่งกีดขวางและส่วนที่อาจเกิดอันตรายจากการเคลื่อนไหวของเครื่องจักร หรืออันตรายจากไฟฟ้าตลอดจนบันไดขึ้นลง และทางออกในเวลาที่มีเหตุฉุกเฉินโดยชัดเจน

2. ต้องป้องกันมิให้แสงสว่าง หรือแสงสะท้อนเข้าตาในการปฏิบัติงาน

3. ต้องจัดให้แสงสว่างในการทำงาน ณ ที่ปฏิบัติงานหรือจุดปฏิบัติงาน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1 ลาน ถนน และทางเดินนอกอาคารโรงงาน ความเข้มของการส่องสว่างต้องไม่น้อยกว่า 20 ลักซ์ หรือ 2 ฟุต

3.2 บริเวณที่การปฏิบัติงานไม่ต้องการความละเอียด เช่น การขนย้ายวัสดุ การคัดเลือกว่าวัสดุอย่างหยาบ ๆ การบดคั้น หิน หรือวัสดุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและบริเวณทางเดิน ในอาคารโรงงาน ระเบียง บันได ห้องเก็บของโดยทั่วไป ความเข้มข้นของการส่องสว่างต้องไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์

4. บริเวณที่การปฏิบัติงานต้องการความละเอียดเล็กน้อย เช่น การผลิตชิ้นงาน อย่างหยาบ ๆ การปฏิบัติงานขั้นแรกในกระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ และบริเวณห้องเครื่อง ห้องหม้อน้ำ ห้องบรรจุหีบห่อ ห้องเก็บวัสดุ ความเข้มของการส่องสว่างต้องไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

5. บริเวณที่การปฏิบัติงานต้องการความละเอียดปานกลาง เช่น การประกอบ ชิ้นงานที่มีความละเอียดปานกลาง การตรวจพินิจอย่างหยาบ ๆ การบรรจุอาหารกระป๋อง ความเข้มของการส่องสว่างต้องไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์

หมวด 13 การเก็บและการใช้วัตถุดิบพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิดและวัตถุ อื่นที่อาจเป็นอันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ความร้อน แสงหรือเสียง ซึ่งเป็นอันตรายใน การปฏิบัติงานกับวิธีการป้องกันและเครื่องป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่คนงาน

1. ต้องแยกเก็บวัตถุดิบพิษ วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่นที่อาจเป็น อันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ให้เป็นระเบียบและเป็นสัดส่วนต่างหาก และต้องปิดกุญแจ ห้องเก็บทุกครั้ง เมื่อไม่มีการปฏิบัติงานในห้องนี้แล้ว

2. ในห้องเก็บและห้องปฏิบัติงานอันเกี่ยวกับวัตถุดิบพิษ วัตถุไวไฟ วัตถุ ระเบิด หรือวัตถุอื่นที่อาจเป็นอันตรายหรืออาจทำให้เกิดฝุ่นละอองต้องจัดให้มีการระบายอากาศ และต้องป้องกันมิให้อากาศที่ระบายออกจากห้องเป็นอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือเป็นเหตุเดือนร้อนรำคาญ กับต้องดูแลรักษาให้ห้องต่าง ๆ ดังกล่าวอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง เหมาะสมแก่งานนั้น ๆ

3. ต้องไม่ให้วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด หรือวัตถุที่ระเหยเป็นไอได้ง่าย อยู่ใกล้ เตาไฟ หม้อน้ำ ท่อไอน้ำ สายไฟฟ้าแรงสูง บริเวณที่อาจมีการเกิดประกายไฟหรือในที่ซึ่งมี อุณหภูมิสูง

4. ต้องดูแลรักษามิให้มีการรั่วไหลของวัตถุดิบพิษออกมาจากเครื่องจักรที่ใช้ ในการทำ ผลิต บรรจุ แปรสภาพ แยก หรือผสมวัตถุดิบพิษ

5. คนงานต้องเข้าใจถึงเหตุอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นได้ของงานต่าง ๆ ที่ตน ปฏิบัติอยู่ ตลอดจนรู้ถึงวิธีระมัดระวังป้องกันอันตรายและการใช้มาตรการแก้ไขอุบัติเหตุที่อาจจะ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้ในทันทีด้วย

6. ต้องไม่มีการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มในบริเวณโรงงาน ซึ่งมีการปฏิบัติเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ ทั้งนี้ นอกเสียจากจะได้กระทำในห้องอาคารหรือโรงงานอาหารอย่างถูกต้องตามสุขลักษณะอนามัยโดยเฉพาะ

7. ในการซ่อมเครื่องจักรต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานอาจได้รับอันตรายจากวัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญในการปฏิบัตินั้น ๆ โดยเฉพาะและต้องสวมเครื่องป้องกันอันตรายตามความเหมาะสมด้วย ในการซ่อมต้องหยุดเครื่องจักร ส่วนอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ และให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานออกจากบริเวณนั้น

8. ในกรณีที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน ต้องหยุดงานส่วนนั้น ๆ ทันที คนงานซึ่งไม่มีหน้าที่ซ่อมแซมแก้ไขต้องออกจากบริเวณนั้นโดยด่วน และจัดให้มีการแก้ไขหรือระงับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับกับการปฏิบัติงานงาน สวมเครื่องป้องกันอันตรายตามความเหมาะสม

2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับบริเวณที่ทำงาน

หมวด 7 การจัดสถานที่ทำงาน

1. ต้องจัดให้มีพื้นที่ปฏิบัติงาน ไม่น้อยกว่า 3 ตารางเมตรต่อคนงานหนึ่งคน การคำนวณพื้นที่ให้ครบถ้วนพื้นที่ที่ใช้วางโต๊ะปฏิบัติงาน เครื่องจักร และผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่เคลื่อนที่ไปตามกระบวนการผลิตด้วย

2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

หมวด 11 การป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายจากเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องเคลื่อนย้าย หยิบยกหรือลำเลียงวัสดุ สายไฟฟ้า ท่อไอน้ำ หรือวัตถุอันเป็นสื่อส่งกำลังโรงงาน

1. เครื่องจักรใดที่ติดเครื่องป้องกันอันตรายไว้เพื่อความปลอดภัยหรือมีเครื่องป้องกันอันตรายอยู่ในวันตรวจโรงงานและเครื่องจักร ตามมาตรา 12 ต้องดูแลรักษาป้องกันอันตรายของเครื่องจักรดังกล่าวให้อยู่ในสภาพเช่นนั้นเสมอ

2. ชิ้นส่วนของเครื่องจักรที่มีการเคลื่อนไหวอันอาจจะเป็นอันตราย ต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายที่มั่นคงแข็งแรง และห้ามถอด ย้าย เปลี่ยนแปลงหรือซ่อมเครื่องป้องกันอันตรายทั้งอุปกรณ์และกลไกของเครื่องป้องกันอันตรายในขณะที่เครื่องจักรมีการเคลื่อนไหว

3. ต้องจัดให้มีวิธีหยุดเดินเครื่องจักรได้ในกรณีฉุกเฉิน จากที่ตั้งอยู่ห่างจากส่วนที่เคลื่อนไหวของเครื่องจักรในระยะที่ปลอดภัยแก่การปฏิบัติ

4. ถ้าจำเป็นต้องมีทางเดินเข้าเพลาหรือที่ยึดเพลา ทางเดินนั้นต้องมีพื้นที่มั่นคงและมีราวกันอย่างแข็งแรง

5. เพลา สายพาน পুলเลย์ และอุปกรณ์ส่งถ่ายกำลังอื่น จะไม่มีเครื่องป้องกันอันตรายหากได้จัดให้อยู่ในบริเวณ หรือห้องเฉพาะ และปฏิบัติตามข้อต่อไปนี้ครบถ้วนทุกข้อ คือ

5.1 ห้องหรือบริเวณดังกล่าวปิดไม่ให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปตลอดเวลาที่กำลังเดินเครื่องอยู่

5.2 ความสูงจากพื้นถึง เพดานหรือวัตถุอื่นใดเหนือทางเดินไม่น้อยกว่า 170 เซนติเมตร

5.3 มีแสงสว่างเพียงพอ พื้นแห้งราบเรียบ ไม่ลื่นและมั่นคงแข็งแรง

5.4 มีเครื่องป้องกันอันตรายตามทางเดิน

6. เพลาที่สูงจากพื้นที่ปฏิบัติงานหรือทางเดินไม่มากกว่า 250 เซนติเมตร ต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายที่มั่นคงแข็งแรงอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

6.1 ครอบปิดยาวตลอดตัวเพลาโดยรอบหรืออย่างน้อยที่สุดด้านข้างและด้านบนหรือด้านล่างที่คนงานหรือสิ่งของอาจจะกระทบเพลาได้

6.2 ราวกันสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร มีลูกนอนอย่างน้อย 1 ลูกสูงจากพื้นไม่มากกว่า 30 เซนติเมตร และห่างจากเพลาไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร

7. ข้อต่อเพลา คลัช পুলเลย์ และสายพานหรือโซ่ส่งถ่ายกำลังที่อยู่สูงจากพื้นหรือพื้นที่ปฏิบัติงานไม่มากกว่า 2.5 เมตร ต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายอย่างมั่นคงแข็งแรง

8. เกียร์ที่อยู่ในบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ ต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายอย่างมั่นคงแข็งแรงอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

8.1 มีครอบปิดคลุมหมด นอกเสียจากงานเกียร์เป็นแบบทึบ จะใช้ครอบปิดคลุมเฉพาะขอบตรงบริเวณฟันเกียร์ก็ได้

8.2 ถ้าเป็นเกียร์ขนาดใหญ่ ต้องทำคอกกันอย่างมั่นคงแข็งแรง

9. เครื่องจักรที่ไม่ได้จับเครื่องดันกำลังเฉพาะตัว ต้องจัดให้มี คลัช পুলเลย์ฟรี หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อให้หยุดหรือเดินเครื่องจักรนั้นเฉพาะตัวได้โดยสะดวกและปลอดภัย

10. ถ้าสวิชตัดตอนเป็นแบบปุ่มกด ต้องเป็นแบบที่มีปุ่มกดเดินและปุ่มกดหยุด แยกกันปุ่มกดเดินต้องเป็นชนิดสีเขียวหรือดำ ส่วนปุ่มกดหยุดต้องเป็นชนิดสีแดง

11. เครื่องจักรที่ใช้คนงานหลายคนปฏิบัติงานร่วมกัน ต้องมีเครื่องบังคับมิให้เครื่องจักรนั้นปฏิบัติงานได้ในขณะที่คนงานอยู่ในตำแหน่งอันอาจจะเป็นอันตรายได้

12. ถ้าเครื่องจักรขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนตร์ไฟฟ้าหลายเครื่อง นอกจากจะมีสวิชต์ตัดตอนเฉพาะเครื่องยนตร์ไฟฟ้าแต่ละเครื่องแล้ว ต้องมีสวิชต์ตัดตอนหยุดเครื่องยนตร์ไฟฟ้าทั้งหมดพร้อมกันด้วย

13. ไฟฟ้าแสงสว่างและไฟฟ้ากำลังที่ใช้ผลิตหรือช่วยในการผลิต ต้องใช้วงจรแยกจากกัน และวงจรต้องมีสวิชต์ตัดตอนชนิดที่สามารถตัดวงจรเมื่อกระแสไฟฟ้าผ่านเกินกำลัง

14. ในห้องปฏิบัติงานหรือห้องเก็บของที่อาจมี ก๊าซ คาร์บอน ไดออกไซด์ หรือหมอกที่ติดไฟได้ง่าย ต้องเดินสายไฟฟ้าในท่อ เครื่องยนตร์ไฟฟ้า สวิตช์ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ ต้องเป็นแบบปิดชนิดป้องกันการระเบิดและห้ามใช้หลอดไฟฟ้าฟลูออโรเรสเซนต์แบบมีสตาร์ทสวิชต์ตัดตอนแบบไบเมทัล เต้าเสียบและอุปกรณ์ที่อาจทำให้เกิดประกายไฟได้

15. ต้องจัดให้ทุกคนที่อยู่ในบริเวณงานที่อาจจะเป็นอันตราย สวมหมวกป้องกันอันตรายตามความเหมาะสม

16. ต้องจัดให้ทุกคนในบริเวณงานที่มีเสียงดังเกินกว่า 80 เดซิเบล หรือเสียงดังอันอาจจะเป็นอันตรายต่อแก้วหู อุดหูด้วยที่อุดหู

17. ต้องจัดให้คนงานที่ใช้มือในการปฏิบัติงานอันอาจสัมผัสกับส่วนที่แหลมหรือคมของวัตถุสวมถุงมือที่มีความเหนียวทนต่อวัตถุแหลมคม

18. ต้องจัดให้คนงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุที่ร้อน สวมเครื่องป้องกันอันตราย เช่น ถุงมือ รองเท้า ซึ่งทำด้วยวัตถุที่มีคุณสมบัติเป็นฉนวนความร้อน ตามจำเป็นและเหมาะสม

19. ต้องจัดให้คนงานที่ปฏิบัติงานอันอาจจะเป็นอันตรายต่อขา หรือเท้า สวมเครื่องป้องกันอันตรายที่ขาหรือเท้าตามความจำเป็นและเหมาะสม

20. ต้องทำความสะอาดและรักษาเครื่องป้องกันอันตรายสำหรับคนงานให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา

จากแนวคิด ของความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ผู้วิจัยจึงได้สนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ หมายถึง พนักงานที่เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกับเครื่องจักร วิธีปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานอย่างปลอดภัย สามารถทำให้พนักงานมีทักษะ ความรู้ และเทคนิคเพื่อนำมาใช้สำหรับการป้องกันอุบัติเหตุได้

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน เป็นมีความสัมพันธ์กับการป้องกันอุบัติเหตุ จากการทำงาน เนื่องมาจากพนักงานมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน การได้รับโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การ ได้รับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติงาน จึงทำให้พนักงานมีวิธีในการป้องกันที่ดีในการทำงาน

3.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

สวรัตน์ สวชนไพบูลย์ (2548 : 20) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจของพนักงานต่อสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน การบริหารงาน ความเอาใจใส่การได้รับคำแนะนำด้านการทำงาน การได้รับอิสระในการทำงานและการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน

สวรัตน์ สวชนไพบูลย์ (2548 : 9) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน หมายถึง ปัจจัยที่รวมเป็นบรรยากาศในการทำงาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน การนิเทศงาน สายการบังคับบัญชา ความมีอิสระในการทำงาน

3.2 แนวคิดของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

นพคุณ นิสามณี (2547 : 280 – 291) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของบุคคล คือ

1. พฤติกรรมของผู้นำ ถ้าผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาแล้วคนงานจะสนใจในการทำงาน รวมถึงการให้ความเป็นกันเองตามสมควร มีความยืดหยุ่นและให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น

2. การนิเทศงาน หมายถึง การสอนงานให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งต้องมีอยู่เสมอ การนิเทศงานที่ดีนั้นจะมีประสิทธิภาพอย่างมากต่อการทำงาน เพราะจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานเอาจริงเอาจังและมีความศรัทธาในตัวผู้บังคับบัญชา การบริหารการปกครองที่ง่ายขึ้น ทำให้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานตลอดจนเพื่อนร่วมงานมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

3. ความอิสระในการทำงาน คือ การไม่ต้องให้หัวหน้ามาควบคุมดูแลสั่งกายอยู่ตลอดเวลาทั้งๆ ที่การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องควบคุม แต่คนงานก็จะมีความรู้สึกไม่พอใจและอึดอัด การให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ทำของพนักงานเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรจะให้ ความสำคัญด้วย

4. โอกาสก้าวหน้า หมายถึง เมื่อทุกคนทำงานก็คาดหวังจะได้รับความก้าวหน้าไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม หรือความก้าวหน้าทางวิชาการก็ตาม และถ้าเขารู้ว่ามีโอกาสนั้นก็จะทำงานหนัก และปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าทำแล้วไม่ได้รับความก้าวหน้าเขาก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนงาน

5. ความเสมอภาคและยุติธรรม คนทุกคนต้องการความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้นคนงานทุกคนควรได้รับการพัฒนาในสิ่งเหล่านี้จากผู้บังคับบัญชาอย่างยุติธรรม เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ การให้รางวัลเมื่อพนักงานปฏิบัติงานดี การลงโทษตามความเหมาะสมเมื่อทำผิด โดยหลีกเลี่ยงการพิจารณาความดีความชอบที่ใช้ความสนิทสนมหรือความเป็นญาติ ควรพิจารณาจากผลงานที่ปฏิบัติจริง

6. ความมั่นคงในอาชีพ เมื่อบุคคลกระทำงานก็ตามย่อมมีความปรารถนาที่จะกระทำด้วยความมั่นคง ไม่อยากโยกย้ายหรือเปลี่ยนงานบ่อยๆ ดังนั้นถ้าคนงานมีความมั่นใจในความมั่นคงต่องานที่ทำอยู่แล้ว ผลงานที่ทำก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงควรมีหลักประกันต่อความมั่นคงในการทำงานทั้งปัจจุบันและอนาคต มีสวัสดิการที่ดีขณะทำงานอยู่ เมื่อเกิดอุบัติเหตุและเมื่อเกษียณอายุ ให้แก่คนงานและครอบครัวตามความเหมาะสม

7. การสนับสนุนให้กำลังใจ การให้การสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชาถือว่าเป็นจิตวิทยาที่สำคัญ ซึ่งเป็นการช่วยให้คนงานมีความกล้าที่จะเผชิญ หรือมีความเชื่อมั่นว่าเขาสามารถดำเนินการปฏิบัติงานได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม

8. ความปลอดภัย บุคคลที่เข้ามาทำงานย่อมต้องการความปลอดภัยในการทำงาน ถ้าเขาได้รับความปลอดภัยในการทำงาน มีสวัสดิการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดจากการทำงาน คนงานก็จะไม่มีความวิตกกังวลกับภัยที่จะเกิดขึ้นและเขาก็จะทำงานด้วยความพึงพอใจ

9. แรงจูงใจ องค์กรจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายคนในการทำงาน เช่น เพิ่มค่าจ้าง ยกย่องชมเชย ให้รางวัล เลื่อนตำแหน่งและพยายามค้นหาบุคคลที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แล้วพยายามแสดงให้คนอื่นเป็นแบบอย่างให้คนอื่นเป็นและปฏิบัติตาม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในบรรดาคนงานที่ตั้งใจปฏิบัติก็จะเพิ่มขึ้นและจะมีผลดีต่อการทำงาน

10. เพื่อนร่วมงาน ลักษณะการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจะทำงานเป็นกลุ่มไม่มีใครทำงานคนเดียว ถ้าคนงานขาดความสามัคคีต่อกันแล้ว อาจสร้างความเดือดร้อนให้แก่องค์กรนั้นๆ โอกาสที่เขาจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการทำงานก็ย่อมเป็นไปได้ยากทำให้งานหยุดชะงัก หรือถ้าคนงานคนใดทำงานดีกว่าคนอื่น คนงานคนอื่นก็จะได้รับความกดดันให้ทำงานดีขึ้นด้วย

11. สวัสดิการ องค์กรควรได้คำนึงถึงความเป็นอยู่ของพนักงานเป็นสำคัญ โดยจัดให้มีสวัสดิการเพื่อเป็นการดูแลความเป็นอยู่ของพนักงานที่ปฏิบัติงานให้เกิดความสบายใจ ซึ่งจะทำให้

พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การจัดให้มีรถรับ – ส่ง จัดหาชุดทำงานให้มีห้องพักผ่อนชั่วคราวไว้ จัดกองทุนทดแทน จัดแข่งขันกีฬา เป็นต้น

รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง (2547 : 14) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานแบ่งได้เป็น 10 ด้าน ดังนี้ คือ

1. ความเกี่ยวข้องในการทำงาน เป็นลักษณะความต้องการมีส่วนร่วม มีโอกาสที่จะเสนอแนะ การได้รับการยอมรับด้านความคิดเห็น ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ และมีความเคารพในตนเองมากขึ้น การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ผสมผสานความรู้ทักษะ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น งานก็จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตรงกันข้ามถ้าองค์กรไม่เปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมหรือมีความรู้สึกเกี่ยวข้องในการทำงาน ลักษณะการทำงานอยู่ภายใต้การชี้แนะและเน้นที่ผลผลิต ก็คือการทำงานจะมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาและขององค์กร ทำให้พนักงานรู้สึกว่าตนเองพึ่งพาบุคคลอื่น ต้องสภาพแวดล้อมปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่ค่อยใช้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง ผลคือพนักงานจะรู้สึกท้อแท้ใจ ผลผลิตต่ำ และอาจมีการปรับตัวโดยการลาออก

2. การได้รับการสนับสนุน คือ การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมหรือหยุดยั้งประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้าบุคคลใดมีเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถสูงพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และมีความเป็นมิตรก็อาจจะทำให้บุคคลมีความพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงานมากกว่าผู้อื่น

3. การได้รับการกระตุ้นให้ได้ออก คือ การที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเต็มที่ หากบุคคลมีความกลัวในการแสดงออกการติดต่อสื่อสารจะกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิผลมากที่สุดจะไม่ถูกนำออกมาแก้ปัญหา การเปิดโอกาสดังกล่าวอาจทำได้ในลักษณะการให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

4. ความเป็นอิสระในการทำงาน เป็นลักษณะที่พนักงานมีอิสระที่จะใช้ความคิดเห็นริเริ่มของตนเอง มีความรับผิดชอบในการทำงาน และงานชิ้นนั้นจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับตัวพนักงาน ความไม่มีอิสระในการทำงานและไม่มีอำนาจในการทำงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พนักงานรู้สึกว่าไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมในการทำงานได้

5. การได้รับการแนะนำในเรื่องการทำงาน ลักษณะการให้คำแนะนำเป็นการพัฒนาบุคคลโดยจัดให้มีการแนะนำและฝึกอบรมพนักงาน เพื่อให้พนักงานได้มีการปรับปรุงทักษะในการทำงาน เมื่องานเริ่มมีความยุ่งยากทางเทคนิคและเป็นงานเฉพาะอย่างมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้ามีสิ่งใหม่ ๆ ทางด้านเทคโนโลยี เช่น มีวิธีการผลิต มีการจัดโครงสร้างของบทบาทและการรับผิดชอบต่อ

งานใหม่ การเปลี่ยนแปลงขององค์การอาจก่อให้เกิดความตึงเครียดได้ อันเนื่องจากการขาดการแนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำงาน

6. การเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็น สามารถที่จะโต้แย้งกับเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาได้อย่างเสรี

7. การสั่งการและระเบียบในองค์การ คือ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การ การสร้างความเชื่อถือให้แก่พนักงานเพื่อให้พนักงานรับฟังและปฏิบัติตาม

8. ความชัดเจนในการปฏิบัติงาน คือ ลักษณะงานที่มีความชัดเจน มีขอบเขตความรับผิดชอบ และมีความเข้าใจในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

สกลุนารี กาแก้ว (2546:24) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน มี 3 ประเภท ดังนี้

1. สัมพันธภาพ หมายถึง การมีส่วนร่วมและความผูกพันของบุคคลต่องาน ความเป็นมิตร และการสนับสนุนในระหว่างเพื่อนร่วมงานและการให้ผู้บริหารให้การสนับสนุนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงประกอบไปด้วยลักษณะ 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง ความสนใจของบุคคลในการเข้าร่วมประชุมในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงาน

1.2 ด้านความผูกพันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความเป็นมิตร และการให้แรงสนับสนุนซึ่งกันและกัน

1.3 ด้านการสนับสนุนจากผู้ตรวจการ หมายถึง แรงสนับสนุนของผู้ตรวจการที่มีต่อผู้ใต้ บังคับบัญชา และการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้แรงสนับสนุนต่อเพื่อนร่วมงาน

2. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน บุคคล และการจัดการในสภาพแวดล้อมของการทำงาน ซึ่งจะวัดได้ 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านความเป็นอิสระในการทำงาน หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาตัดสินใจด้วยตนเอง

2.2 ด้านการมุ่งงาน หมายถึง ระดับมุ่งมั่นงานของบุคคลในการวางแผนที่ดี มีประสิทธิภาพ และดำเนินงานตามแผน

2.3 ด้านความกดดันในการทำงาน หมายถึง สภาพการทำงานที่ต้องเร่งรีบ การทำงานในสถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจ

3. การคงไว้และการเปลี่ยนแปลง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความชัดเจน หมายถึง ระดับการรับรู้ของผู้ได้บังคับบัญชาต่อความคาดหวังของผู้ได้บังคับบัญชา หรือความคาดหวังของหน่วยงานในการปฏิบัติงานประจำวัน และการสื่อสารเกี่ยวกับระเบียบต่างๆ ภายในหน่วยงานอย่างชัดเจน

3.2 ด้านการควบคุม หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาใช้กฎระเบียบในการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา

3.3 ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ หมายถึง การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในหน่วยงาน โดยเน้นที่วิธีการที่หลากหลายและวิธีการที่แปลกใหม่

3.4 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกสบายในการทำงาน ด้านสังคม และด้านจิตใจ

จากแนวคิด ของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ประกอบด้วย การมีสัมพันธภาพระหว่างหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน การได้แสดงความคิดเห็น การได้รับโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานตลอดจนเพื่อนร่วมงานมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นตัวแปรในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน

ความเชื่ออำนาจภายในตนเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์เดิม โดยทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่าเป็นผลมาจากทักษะหรือความสามารถของตนเอง แต่ถ้าไม่ค่อยได้รับการเสริมแรง จะทำให้บุคคลนั้นรับรู้ว่ามีสิ่งที่ได้รับนั้น ไม่ใช่ผลมาจากทักษะและหรือความสามารถของตน แต่เพราะโชคชะตา ความบังเอิญหรือสิ่งแวดล้อมบันดาลให้เป็นไป

โรตเตอร์ (Rotter 1966, อ้างถึงใน ทรรศนีย์ วงศ์บา 2537 : 38) กล่าวถึง ความเชื่อเป็นความรู้สึกความคิดและความเข้าใจที่ฝังแน่นที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลความเชื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลมีความเชื่ออย่างใด ความเชื่ออาจไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปนั้นก็เนื่องจากความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของแต่ละบุคคลซึ่งมีอำนาจในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในลักษณะที่ต่างกันออกไป ความเชื่อที่มีอิทธิพลนี้ เรียกว่า ความเชื่อในอำนาจภายในตน

4.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายใน

โรตเตอร์ (Rotter 1966 : 2) ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในไว้ดังนี้

ความเชื่ออำนาจภายใน (Internal Locus of Control) หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลมาจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนเองได้รับจากการกระทำของตนเอง ตนเองสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

รอตเตอร์ (Rotter 1966, อ้างถึงใน ดวงจันทร์ อ้นอาจ 2543 : 12) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลมีความเชื่ออย่างใดความเชื่อนั้นจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเชื่อ การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปก็เนื่องจากความคิด ประสบการณ์และความเชื่อของแต่ละบุคคล ผู้ที่เชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลจากการกระทำของตนเองและตนเองสามารถเป็นผู้ควบคุมหรือแก้ไขสถานการณ์ได้ จะมีพฤติกรรมไปลักษณะหนึ่งในขณะที่ผู้เชื่อในโชคชะตา เคราะห์กรรมหรืออำนาจของผู้อื่น จะคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอำนาจภายนอก และตนเองไม่สามารถควบคุม และแก้ไขสถานการณ์นี้ได้ก็จะมีพฤติกรรมเป็นอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกันไปตามความเชื่อที่เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในและความเชื่ออำนาจภายนอก

อัญชลี สิบัว (2549 : 22) ได้กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อที่ว่าความสำเร็จ ความล้มเหลวหรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากการกระทำทักษะหรือความสามารถของตนเอง

4.2 แนวคิดของความเชื่ออำนาจภายในตน

ดวงจันทร์ อ้นอาจ (2543 : 11) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตนของรอตเตอร์ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดยมีข้อสังเกตว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งพฤติกรรมความเชื่ออำนาจภายในตนของบุคคลมี 2 ลักษณะ คือ

1. บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลจากการกระทำหรือความสามารถของตน

บุคคลประเภทนี้ เป็นผู้ที่มียุติคุณภาพเป็นตัวของตัวเอง มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและพยายามปรับปรุงสภาพให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้น เห็นทักษะและคุณค่าจากความพยายามของตนเองและมีแรงจูงใจสูง สามารถปรับตัวและควบคุมสถานการณ์ได้ดี ความเชื่อมั่นในเหตุผล

2. บุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจภายนอกตน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกตนที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น โชค เคราะห์กรรม ความบังเอิญหรืออิทธิพลของบุคคลอื่น

บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะดังกล่าวนี้จะมีความเหนื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นไม่พยายามแสวงหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ขาดความพยายาม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความวิตกกังวลสูง และมักจะแสวงหาสิ่งที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อตนเอง

โดยทั่วไปบุคคลมักจะมีเชื่อเรื่องอำนาจในการควบคุมตนเองอยู่ทั้ง 2 ลักษณะ คือ ทั้งความเชื่ออำนาจภายในตนและอำนาจภายนอกตน หากแต่ละเอนเอียงไปทางใดมากน้อยแตกต่างกัน บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองสูงกว่าความเชื่ออำนาจภายนอกตน เรียกว่า เป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ในทางตรงข้าม บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำกว่าความเชื่ออำนาจภายนอกตน เรียกว่า เป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

อัญชลี สีบัว (2549 : 23) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับการป้องกันสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การป้องกันที่พฤติกรรมของตนเอง การที่คนเลือกกระทำพฤติกรรมตามที่ตนคิด หรือต้องการเรียกว่า ความเป็นตัวของตัวเอง แต่การกระทำพฤติกรรมที่คนอื่นชักจูง หรือบังคับจะเรียกว่าการคล้อยตาม

2. การป้องกันของผลการกระทำ โดยพิจารณาว่า ผลดังกล่าวนี้ เกิดจากทักษะและความสามารถและความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจของโชคกลาง โอกาสและการกระทำของคนอื่นถ้าเป็นเพราะทักษะความพยายามของตนเอง ก็จะเรียกว่าความเชื่ออำนาจในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคกลาง หรือเกิดจากบุคคลอื่นจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจนอกตน อย่างไรก็ตาม การควบคุมพฤติกรรมและการควบคุมผลการกระทำอาจจะปะปนกันอยู่มากในหลายสถานการณ์

ปรัชญานันท์ เทียงจรยา, อ้างถึงใน กรรณิการ์ สุขขารี (2548 : 14) ได้อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเพิ่มเติม ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีการตัดสินใจดี
3. เชื่อมั่นในเหตุผลและการตัดสินใจของตนเอง มีความมั่นคงเด็ดเดี่ยว
4. ทำงานโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา
5. ทำงานเป็นระบบระเบียบ
6. มีความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
7. ใฝ่หาความรู้เพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายความเชื่ออำนาจในตนเองว่า หมายถึง ความคิดที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะ หรือ การกระทำของตนเอง ส่วนความเชื่ออำนาจนอกตน หมายถึง ความคิด

ที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลว หรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้อื่น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจนอกคนจะเป็นคนที่เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน จะมีความกระตือรือร้น ต่อความเป็นไปได้ของสิ่งแวดล้อม ที่จะนำมาซึ่งประโยชน์ สำหรับพฤติกรรมในอนาคตของเขา ความพยายามปรับปรุงสภาพของสิ่งแวดล้อมได้ตามลำดับขั้น คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์จากความพยายามและความสามารถของตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ สตรีคแลนด์ (Strickland 1977, อ้างถึงใน พัทณี เอมะนาวิน 2536 : 19 – 20) ได้กล่าวถึงความเชื่ออำนาจควบคุม ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การต่อต้านและการคล้อยตามต่ออิทธิพลทางสังคม ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามผู้อื่นและพฤติกรรมให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีการตัดสินใจที่มั่นคงและเด็ดเดี่ยว ถึงแม้จะอยู่ภายใต้ความกดดันทางสังคม

2. การค้นหาข้อมูลและการทำงาน บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมุ่งอยู่ที่การทำงานโดยไม่คำนึงถึงอิทธิพลของสังคม ทำงานเป็นระบบระเบียบ ใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการทำงานก่อนตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ จะแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในงานที่ยาก และจะแสดงความไม่พอใจถ้าประสบความสำเร็จในงานที่ง่าย ๆ มีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้สามารถค้นหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี จะเรียนรู้ข้อมูลที่ได้จากการทำงานมากกว่าที่จะเรียนรู้จากบุคคลอื่นหรืออิทธิพลของสังคมเพื่อช่วยในการตัดสินใจ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะสนใจต่อการทำงานมากกว่าที่จะสนใจต่อสิ่งแวดล้อม

3. พฤติกรรมความสำเร็จและความสามารถ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อพฤติกรรมความสำเร็จ นอกจากจะเป็นบุคคลที่สนใจต่อการเรียนแล้ว ยังได้คะแนนดีจากการเรียนอีกซึ่งเป็นรางวัลอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนประสบความสำเร็จในการศึกษา เพราะมีความเชื่อในความสามารถของตนเอง

4. พฤติกรรมระหว่างบุคคล บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะเป็นบุคคลที่สังคมดีในหมู่เพื่อนและเข้ากันได้ดีกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน โดยไม่มีความรู้สึกลำบากใจ ซึ่งผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะอารมณ์ดี ไม่โกรธง่าย มีสัมพันธภาพที่ดีและเป็นบุคคลที่ดึงดูดความสนใจ

จากแนวคิดของความเชื่ออำนาจภายในตน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หมายถึง ความเชื่อของพนักงานที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของพนักงานซึ่งมีอำนาจในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างดี

และเชื่อว่าผลของการกระทำ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากผลความสำเร็จจากความสามารถของตนตามที่คาดหวังไว้

ส่วนที่ 5 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

การที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหรือกลุ่มคนที่บุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งสิ่งทีบุคคลได้รับการช่วยเหลือ ได้แก่ ทางด้านข้อมูลข่าวสารและด้านวัตถุสิ่งของต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ การสนับสนุนทางสังคมนี้บุคคลอาจได้รับมาจากหัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงาน ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำรวมไปถึงการสนับสนุนในด้านการให้โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ และข้อมูลเพื่อช่วยในการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับตัวพนักงานได้

5.1 ความหมายของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

การสนับสนุนทางสังคม มีความหมายกว้างขวาง ได้มีผู้ศึกษาวิจัยและให้คำจำกัดความไว้เป็นจำนวนมากดังต่อไปนี้

สทริสต์ (Steers 1977, อ้างถึงใน นันทภัทร อักษรดิษฐ์ 2550 : 10) กล่าวว่า การสนับสนุนขององค์กร หมายถึง พนักงานได้รับความอบอุ่นมี มิตรภาพที่ดี ได้รับการยอมรับและความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน รวมถึงการ สนับสนุนจากหัวหน้างานเพื่อความก้าวหน้า

ทรสนะ โจซุมซึน (2543 : 12) กล่าวว่า การสนับสนุนขององค์กร หมายถึง การที่บุคคลได้รับความ ช่วยเหลือ หรือมิตรภาพอันดีจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์กันในองค์กรด้านวัตถุ สิ่งของ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากสื่อต่าง ๆ หรือการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำรวม ไปถึงการสนับสนุนในด้านการยอมรับ การยกย่องและการเห็นคุณค่าในสิ่งที่เขาได้ปฏิบัติอยู่เพื่อที่จะ ทำให้เขามีกำลังใจ และทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ซึ่งการสนับสนุนนั้นบุคคลจะ ได้รับจากบุคคลอื่นในองค์กร

ทอยท์ (Thoits 1982, อ้างถึงใน จริยาวัตร คมพยัคฆ์ 2531 : 97) ให้ความหมายว่า เป็นการที่บุคคลในเครือข่ายของสังคมได้รับการช่วยเหลือด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของ และข้อมูล ซึ่งการช่วยเหลือนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความเจ็บป่วย ในระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้น

พุนพร ศรีสะอาด (2534 : 30 – 31) ให้ความหมายว่า แรงสนับสนุนทางสังคมหมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลในสังคมได้รับความรัก ความผูกพัน ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่าได้รับการยกย่อง การมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือ เช่น การให้คำแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารการให้ความช่วยเหลือในเรื่องเงิน เวลา แรงงาน ความคิด การประเมินและการให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก การให้สิ่งของ แรงสนับสนุนทางสังคม มีผลต่อการป้องกันและการส่งเสริมทางสุขภาพ มีผลต่อภาวะจิตใจ อารมณ์ ช่วยบรรเทาในภาวะวิกฤต แรงสนับสนุนทางสังคมมีทั้งการให้และการรับจากบุคคลในครอบครัว เช่น บิดา มารดา สามี ภรรยา พี่น้อง เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และอาจารย์ เป็นต้น ซึ่งแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นกลไกพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จากปฏิสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม

ศศิธร แก้วพรัตน์ (2541 : 25) ให้ความหมายของ แรงสนับสนุนทางสังคม ไว้ว่าการที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า การได้รับการยกย่อง เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การให้ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของบุคคล ที่ครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า แรงสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือจากบุคคล หรือกลุ่มคนที่บุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งสิ่งทีบุคคลได้รับการช่วยเหลือ ได้แก่ ด้านอารมณ์และสังคม ทางด้านข้อมูลข่าวสารและด้านวัตถุประสงค์ต่างๆ

5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

จาคอกซ (Jacox 1979, อ้างถึงใน ขนิษฐา ไตรรัตนากุล 2533 : 11) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงสนับสนุนทางสังคมไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความผูกพัน โดยอธิบายว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความความต้องการในการติดต่อกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันซึ่งเป็นที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความผูกพันระหว่างมารดาและบุตร ซึ่งความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรอันนี้จะเป็นพื้นฐานของความผูกพันที่เกิดขึ้นโดยตลอดช่วงชีวิตของบุคคล

2. ทฤษฎีบทบาท บทบาทมีความเกี่ยวข้องกับแรงสนับสนุนทางสังคมโดยตลอดชีวิตของบุคคล เนื่องจากบุคคลต้องเปลี่ยนเข้าสู่หรือออกจากสถานการณ์ต่างๆ อยู่ตลอดเวลา จึงทำให้บทบาทเปลี่ยนไปด้วย และสัมพันธ์ภาพก็เปลี่ยนไปตามบทบาท เช่น บทบาทของสามี – ภรรยา บิดา – มารดา – บุตร – ศิษย์ – ครู และเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นทฤษฎีบทบาทจึงสามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของความสัมพันธ์ที่บทบาทในชีวิตเปลี่ยนไป

3. ทฤษฎีความเครียด พฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดและการปรับตัว กล่าวคือ แรงสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ช่วยบุคคลในการเผชิญภาวะเครียดได้เป็นอย่างดี โดยพบว่าบุคคลที่

ได้รับการสนับสนุนทางด้านอารมณ์การประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรม ข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ การเงิน หรือแรงงาน เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญภาวะเครียดได้ดี

4. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม กล่าวคือแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นปฏิกริยาระหว่างบุคคลสองคน ซึ่งจะมีผลต่อผลลัพธ์ของอีกบุคคลหนึ่ง ผลลัพธ์อาจจะเป็นการได้รับรางวัลหรือการลงโทษ พฤติกรรมการสนับสนุนในสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคล

5. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ กล่าวคือ การรวมเป็นกลุ่มของสังคมและความรู้สึกเป็นเจ้าของได้ถูกนำมาเป็นจุดรวมทางสังคมวิทยา โดยเป็นเครือข่ายทางสังคมอันเป็นการผสมกลมกลืนและการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลต่อผู้ที่มีความสำคัญนั้นๆ ตามกรอบแนวความคิดของการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว ความสำคัญของสัมพันธภาพในสังคมนั้น ประกอบขึ้นด้วย

5.1 เป้าหมายของสัมพันธภาพ

5.2 ความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

5.3 ระยะเวลาและความยาวนานในการติดต่อกัน

5.4 ความแน่นอนและความแข็งแกร่งของสัมพันธภาพ

5.5 ความถี่และช่วงเวลาของการติดต่อกัน

6. ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม มีพื้นฐานของการพัฒนามาจากการปฏิสัมพันธ์ในส่วนของความสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้มักจะเกิดขึ้นในรูปแบบของสัมพันธภาพอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน เพื่อนบ้าน มากกว่าที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบของสัมพันธภาพอย่างเป็นทางการ

5.3 ประเภทของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

เฮาส์ (House 1981, อ้างอิงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2526 : 177) กล่าวว่าแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ประกอบด้วยการสนับสนุน 4 ชนิด คือ

1. แรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เป็นความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ มีความรักความผูกพันต่อกัน ยอมรับและเห็นคุณค่า การให้ความพึงพอใจ การยอมรับนับถือ ความห่วงใย การกระตุ้นเตือน

2. แรงสนับสนุนด้านการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเห็นพ้องในการรับรองเพื่อนำไปใช้ในการประเมินตนเอง หรือ เปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นที่อยู่ในสถานการณ์คล้ายกันหรือสังคมเดียวกันซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจ เปรียบเสมือนการเสริมแรงทางสังคม

3. แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้คำแนะนำ ตักเตือนให้คำปรึกษาการให้ข่าวสาร การบอกแนวทางเลือกหรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้

4. แรงสนับสนุนด้านเครื่องมือส่งเสริม การสนับสนุนด้านสิ่งของ การเงินหรือแรงงาน เป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือโดยตรงต่อพฤติกรรมของคน เช่น เงินทอง แรงงาน หรือเวลา เป็นต้น

ทอยส (Thoits 1984, อ้างถึงใน ตติยา เหมชู้บุตร 2542 : 18) ได้แบ่งแรงสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แรงสนับสนุนด้านเครื่องมือ หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ เงินทอง ที่จะทำให้อุบัติการณ์ที่ได้รับนั้นสามารถดำรงบทบาทหรือหน้าที่รับผิดชอบได้ตามปกติ

2. แรงได้รับการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งการได้รับคำแนะนำและการป้อนกลับ

3. แรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์และสังคม หมายถึง การได้รับความรักและความดูแลเอาใจใส่ การได้รับการยอมรับ เห็นคุณค่า และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

คาห์น (Kahn 1979, อ้างถึงใน สุริรัตน์ ฉิมเพชร 2546 : 32) ได้แบ่ง แรงสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. ความผูกพันทางด้านอารมณ์และความคิด เป็นการแสดงถึงอารมณ์ในทางบวกของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะของความผูกพันการยอมรับ การเคารพหรือด้วยความรัก

2. การยืนยันรับรองพฤติกรรมของกันและกัน เป็นการแสดงออกถึงการเห็นด้วย การยอมรับในความถูกต้องเหมาะสม ทั้งในการกระทำและในความคิดของบุคคล

3. การให้ความช่วยเหลือ เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่นโดยการให้สิ่งของหรือช่วยเหลือโดยตรง การช่วยเหลือเหล่านี้อาจเป็นวัสดุ หรือเงินหรือข้อมูลข่าวสารและเวลา

จากแนวคิดเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม จะเห็นได้ว่า แรงสนับสนุนทางสังคมเป็นมโนทัศน์คติหลายมิติ การศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคม จึงต้องคำนึงถึงแหล่งที่มาเป็นเกณฑ์หรือคุณสมบัติในการติดต่อสัมพันธ์กันในกลุ่มสังคมด้วย กลุ่มบุคคลในระบบสนับสนุนทางสังคมแบ่งเป็น 5 ระบบ แพนเดอร์ (Pender 1987, อ้างถึงใน สุกัญญา สังข์เจริญ 2548 : 46)

1. ระบบการสนับสนุนตามธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งสนับสนุนจากครอบครัว ญาติพี่น้อง ซึ่งถือว่ามีค่ามากที่สุด เพราะครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อบุคคลตั้งแต่วัยเด็ก เป็นแหล่งที่

ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนพฤติกรรม การปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิต อันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนแก่บุคคล

2. ระบบสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน เป็นแรงสนับสนุนที่บุคคลได้รับจากผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญในการค้นคว้าหาความต้องการและมีความสามารถติดต่อชักจูงบุคคลได้โดยง่าย ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จและความสามารถปรับตัวในสถานการณ์ที่เลวร้ายต่างๆ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี

3. ระบบสนับสนุนด้านศาสนาหรือแหล่งอุปลักษณ์ต่างๆ เป็นแหล่งที่จะช่วยให้บุคคลได้พบปะแลกเปลี่ยนความเชื่อ ค่านิยม คำสอน คำแนะนำเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ได้แก่ พระ นักบวช หมอศาสนา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

4. ระบบการสนับสนุนจากกลุ่มวิชาชีพด้านสุขภาพ เป็นแหล่งสนับสนุนแห่งแรกที่ทำให้ความช่วยเหลือบุคคลซึ่งจะมีความสำคัญต่อเมื่อแรงสนับสนุนที่ได้รับจากครอบครัว เพื่อนสนิท และกลุ่มเพื่อนไม่เพียงพอ

5. ระบบสนับสนุนจากกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ เป็นการสนับสนุนจากกลุ่มบริการ อาสาสมัคร กลุ่มช่วยเหลือตนเอง เป็นกลุ่มที่เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ในทางส่งเสริมให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในชีวิต

นันทัทธ อักษรดิษฐ์ (2550 : 17) กล่าวถึง การสนับสนุนขององค์กรไว้ 2 ด้าน คือ

1. การสนับสนุนจากหัวหน้างาน หมายถึง การที่พนักงานได้รับการสนับสนุนจากบุคคลใน องค์กรที่อยู่ในระดับตำแหน่งสูงกว่าตัวพนักงาน ได้แก่ หัวหน้างานให้ความรู้เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวในการทำงาน ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่สามารถนำไป แก้ปัญหาได้

2. การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่พนักงานได้รับการสนับสนุนจากบุคคล ในองค์กรที่อยู่ในระดับเดียวกันกับพนักงานปฏิบัติการ ได้แก่ การช่วยเหลือและชี้แนะในเรื่องการ ปฏิบัติงาน สามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัว ช่วยเหลือด้านการเงินเมื่อเดือดร้อน มีความหวังใจหรือมา เยี่ยมเมื่อเจ็บป่วย

โคเฮนและวิลล์ (Cohen and Will 1985, อ้างถึงใน ขวัญใจ พิมพ์มิล 2543 : 69) ได้ศึกษาอธิบายกลไกของแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อภาวะสุขภาพกายและสุขภาพใจของมนุษย์ และพบว่า การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมที่ดีทำให้มีสุขภาพดีเนื่องจาก

1. แรงสนับสนุนทางสังคม ทำให้มนุษย์มีกำลังใจ มีอารมณ์ที่มั่นคงอันจะส่งผลทำให้ระบบต่อมไร้ท่อในระบบประสาทและระบบภูมิคุ้มกันทำงานดีขึ้น ส่งผลให้คนมีพฤติกรรมทางสุขภาพ

ที่ดี ส่งเสริมให้การต่อสู้ปัญหาของแต่ละคนดีขึ้น สามารถช่วยลดความรุนแรงของปัญหาและส่งผลให้มีการปฏิบัติด้านสุขภาพที่ดี

2. แรงสนับสนุนทางสังคม จะช่วยลดโอกาสการเกิดภาวะวิกฤตในชีวิตโดยเป็นตัวช่วยลดความเครียดซึ่งจะนำไปสู่ภาวะวิกฤตเมื่อมีความเครียดคนเราจะมีความรู้สึกว่าไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รู้สึกด้อย ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง จึงเป็นสาเหตุทำให้มีพฤติกรรมที่เสี่ยงและเกิดความล้มเหลวในการดูแลของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชนิดหรือหน้าที่ของแรงสนับสนุนทางสังคมนั้นจะเป็นสิ่งที่ตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของบุคคล ที่ครอบคลุมทั้งทางด้านการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานด้านอารมณ์ การตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานด้านสังคมและการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานด้านร่างกายซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความจำเป็นพื้นฐานด้านอารมณ์

1.1 การตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ หมายถึง การได้รับความรักการดูแลเอาใจใส่มีความใกล้ชิดสนิทสนม ความผูกพันและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.2 การตอบสนองความต้องการด้านการได้รับการยอมรับยกย่องและมีผู้เห็นคุณค่า หมายถึง ได้รับการทักทายและแสดงความเคารพจากผู้อื่น การยอมรับต่อการแสดงออก การได้รับการให้อภัยและโอกาสในการปรับปรุง

2. ความจำเป็นพื้นฐานด้านสังคม ซึ่งการตอบสนองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การปฏิสัมพันธ์กับสังคม และความรู้สึกเป็นเจ้าของในสังคมของตน

3. การตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานด้านร่างกาย

3.1 การช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 การช่วยเหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน หมายถึง การได้รับการช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ตลอดจนการช่วยเหลือทุ่นแรงต่างๆ

จากแนวคิดและทฤษฎี ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลข่าวสารในการป้องกันอุบัติเหตุ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การที่พนักงานได้รับการเกื้อหนุนช่วยเหลือ หรือตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานจากหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านข้อมูล และด้านอุปกรณ์การปฏิบัติงาน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานสามารถหาทางป้องกันได้ จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เพื่อลดอันตรายจากการทำงานและการสูญเสียที่เกิดขึ้น

สัททกฤต พุ่มสงวน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มบริษัท ทีโอเอ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและหัวหน้างาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มบริษัท ทีโอเอ มีการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก ซึ่งพนักงานได้รับการอบรมถึงอันตรายและวิธีการป้องกันสารเคมีที่มีอันตรายที่ใช้ในหน่วยงาน และได้รับคำชี้แจงถึงอันตรายและการป้องกันแก้ไขให้กับพนักงานทุกคนที่ทำงานกับเครื่องจักร จึงทำให้มีการป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม

วิภาภรณ์ พันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษา พฤติกรรมการป้องกันอันตรายและอนามัยของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานในบริษัท เบียร์ไทย จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน และแบบสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า พนักงานมีพฤติกรรมการป้องกันอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานประจำโรงงานได้ให้คำแนะนำการป้องกันอันตราย และ การใช้เครื่องป้องกันอันตรายให้กับพนักงาน

ธนัตถา กรพิทักษ์ (2544 : ง) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมปื้มโลหะ จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 265 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ด้านเวลาในการทำงาน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า อายุการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านเวลาในการทำงานไม่พบว่ามีนัยสำคัญกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้แก่ อุปกรณ์ป้องกันประจำเครื่องและเสียง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมภพ วงศ์ประसार (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานในสถานประกอบการผลิตเครื่องดื่มและถนอมอาหาร เขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ คนงานในสถานประกอบการเครื่องดื่ม ถนอมอาหารจำนวน 354 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการป้องกันจากการทำงานของ

คนงานเมื่อจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของ พนักงานฝ่ายผลิต ดังนี้

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีผู้ ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เริงศักดิ์ นาวารัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการป้องกันการประสบอุบัติเหตุ ภายในบริษัทยูนิ – ชาร์ม (ประเทศไทย) จำกัด กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานฝ่ายผลิต 141 คน รวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เพศ ระดับการศึกษา ลักษณะการปฏิบัติงานของพนักงาน และมาตรการใช้บทลงโทษของหัวหน้างานมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการประสบอุบัติเหตุในการทำงาน ของพนักงาน ส่วนอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน การได้รับการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัย การใช้ อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล การปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยของโรงงาน ระบบการป้องกันภัยของ เครื่องจักร ไม่มีความสัมพันธ์กับการประสบอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงาน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีผู้ ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมถวิล เมืองพระ (2537 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาพฤติกรรมอนามัยของคนงานในระดับ ปฏิบัติการ เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ เนื่องจากการทำงาน : การศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมผลิต ผลิตภัณฑ์จากโลหะเครื่องจักรและอุปกรณ์ เขตอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คนงาน ในระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน อายุระหว่าง 21 – 26 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคย มีประสบการณ์ การทำงานมาก่อนซึ่งลักษณะของอุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยกำลังคนที่แข็งแรง จากผลการศึกษายังมี ข้อสังเกตอีกว่าผู้ใช้แรงงานซึ่งอายุน้อย ขาดประสบการณ์ในการทำงานเป็นผู้ขาดความรู้ความชำนาญ ไม่คุ้นเคยกับงานและไม่ได้ฝึกฝนมาอย่างเพียงพอ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษากับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการ ทำงาน มีผู้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมชาย ระมาศ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน อย่างปลอดภัยของพนักงานในโรงแยกก๊าซธรรมชาติระยอง กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงาน 98 คน และผู้จัดการ 8 คน รวม 106 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับพนักงาน และแบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยได้แก่ ระดับ

การศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก โดยกลุ่มพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยดีกว่าพนักงานกลุ่มอื่น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสพการณ์ในการทำงานกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีผู้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สุรราช คงศิริ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังกับการเกิดอุบัติเหตุ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมเซรามิก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 235 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภูมิหลัง ปัจจัยด้านเครื่องจักร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถอธิบายการเกิดอุบัติเหตุในภาพรวมได้ร้อยละ 26.3 เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดตามลำดับดังนี้ เครื่องจักรที่มีการตัดเฉือน เครื่องจักรที่มีการบีบหรือหนีบ อธิบายได้ 10.3 รองลงมา และประสพการณ์ในการทำงาน อธิบายได้ร้อยละ 8.3 และสารเคมี อธิบายได้ร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสพการณ์ในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยกับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีผู้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จิตรา วิมลธำรง (2538: 91 – 93) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับการจัดการความปลอดภัยของผู้ควบคุมงาน ใน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ในจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้ควบคุมคนงานจาก 4 โรงงาน จำนวน 137 คน พบว่า ผู้ควบคุมคนงานที่มีบุคลิกภาพแบบ N (ห้วนไหว – มั่นคง) มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัย ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยแตกต่างกัน ผู้ควบคุมคนงานที่มีระดับการศึกษา และประสพการณ์อบรมด้านความปลอดภัยต่างกัน มีการจัดการความปลอดภัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กิจจา กระชุ่มกระชวย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม 4 ด้าน คือ ท่าเลที่ตั้ง การวางผังโรงงาน การจัดตั้งองค์กรเพื่อความปลอดภัย การควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างปลอดภัย และเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานและพนักงานปฏิบัติการที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม 4 ด้าน จำแนกตามตำแหน่งและประสพการณ์การฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้างานและพนักงานปฏิบัติการจำนวน 392 คน รวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้างานและพนักงานปฏิบัติการ ผู้ที่ไม่เคยฝึกอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยข้างต้น เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสพการณ์ในการทำงาน และประสพการณ์การ

ฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ซึ่งผู้วิจัยคาดว่างานวิจัยดังกล่าวข้างต้นอาจมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ความปลอดภัยในการทำงานเป็นสภาวะการณ์ที่ปราศจากอันตราย อันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตราย การบาดเจ็บ พิการ เสียชีวิต การเกิดโรค หรือความเดือดร้อนรำคาญเนื่องจากการทำงาน ทำให้ทรัพย์สินเสียหายและสภาพแวดล้อม รวมถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานและบุคคลอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานแก่พนักงานก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ในงานวิจัยดังต่อไปนี้

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพทัศนคติกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำงานเกี่ยวกับสารตะกั่ว จำนวน 206 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า พนักงานมีความรู้ด้านอุปกรณ์ค่อนข้างดีและมีการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ พนักงานความรู้ด้านอุปกรณ์สามารถร่วมกันพยากรณ์การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายได้ร้อยละ 13.5

ปัทมา พุ่มมาพันธ์ (2542 : 22) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัย ความพึงพอใจต่อการจัดการความปลอดภัย และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานในโรงงานผลิตแผ่นเหล็กกล้าไร้สนิม จำนวน 130 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ แบบสอบถาม พบว่าอายุ ระยะเวลาในการศึกษา บุคลิกภาพ ความพึงพอใจต่อการจัดการความปลอดภัย มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ศิริพัชร เปรมมัชเชีธร (2543 : 24) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ การเปิดรับสื่อและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตกระดาษ จำนวน 109 คน พบว่าคนงานส่วนใหญ่เคยประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน และคนงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ผู้วิจัยจึงคาดว่างานวิจัยดังกล่าวอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาเป็นการสร้างให้พนักงานมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน มีการร่วมมือและสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน หากพนักงานมีสัมพันธภาพในการทำงานระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ทำให้พนักงานมีการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานที่ดีขึ้นได้

พนมกร สุนทรนันท์ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและความต้องการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงานสตรีในสายการผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 146 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสตรี มีความพอใจด้านความรับผิดชอบในระดับมาก

อริสา เลหาไกววัลธรรม (2539 : บทคัดย่อ) สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพจิตของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน จำนวน 319 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบสุขภาพจิต SCL-90 พบว่า พนักงานส่วนที่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีระดับเสียงดัง ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา และความมั่นคงในการทำงานต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน

บุรฉัตร ธรรมโรจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพที่มีผลต่อสุขภาพและผลการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตยางรถยนต์ จำนวน 304 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพ สุขภาพ และผลการปฏิบัติงานในระดับสูง พนักงานที่มีอายุมากมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพดีกว่าพนักงานที่มีอายุน้อย พนักงานที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพต่างกัน พนักงานที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพแตกต่างกันมีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

สุชาดา สีสุวรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรกับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แองโกล – ไทย จำกัด จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเลือกตอบและแบบมาตราประเมินค่า พบว่า พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยรวม พฤติกรรมกรให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมความสุภาพอ่อนน้อม พฤติกรรมกรให้ความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กุลวัฒน์ อิมะไชย์ (2548 : บทคัดย่อ) การศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของเสียงเพลงที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานแกะกึ่งของบริษัทส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปกุ้ง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีเสียงเพลงจังหวะ

ที่แตกต่างกันจะทำให้ผลผลิตและความเร็วในการผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แต่ปริมาณของเสีย ไม่แตกต่างกันแต่และพบว่า เพลงจังหวะเร็วจะทำให้ผลผลิตและความเร็วในการผลิตสูงสุดรองลงมาเป็นเพลงจังหวะผสม และเพลงจังหวะช้าจะได้ผลผลิตและความเร็วต่ำสุด ส่วนพนักงานที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีผลการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน และจังหวะเพลงไม่มีผลทำให้พนักงานที่อายุงานต่างกันมีผลการปฏิบัติงานในการทำงานต่างกัน

สรวรัตน์ สวชนไพบูลย์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานในระดับปานกลาง และมีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรพร เขาวนปรีชา (2549 : บทคัดย่อ) สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อมในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง การส่งเสริมด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ ด้านโอกาสเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน

สุวรรณ เหลืองไพบูลย์ผล (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมรถยนต์ จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการที่มีเพศ และอายุแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานแตกต่างกัน โดยพนักงานหญิง และอายุงานมากกว่า 10 ปี จะมีการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานสูงกว่าพนักงานเพศชาย และอายุงานน้อยกว่า ส่วนพนักงานที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอายุงานต่างกัน จะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรต่างกัน โดยพนักงานที่มีอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป สถานภาพหย่าร้าง ระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ และอายุงานมากกว่า 10 ปีจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรสูงกว่า และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานกับผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมรถยนต์ พบว่า การรับรู้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร

จากงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงคาดว่างานวิจัยข้างต้นมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานอาจมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของ

พนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

ความเชื่อเป็นความรู้สึก ความคิด และความเข้าใจ ที่ฝังแน่นที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปนั้น เนื่องจากความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของแต่ละบุคคลซึ่งมีอำนาจในการควบคุมตนเองให้ ปฏิบัติในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังงานวิจัยต่อไปนี้

อัญชลี สีบัว (2549 : 83) ศึกษาทัศนคติต่อการทำงาน และความเชื่ออำนาจภายในตน ที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้น ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานธนาคารเอกชน แห่งหนึ่ง จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า หัวหน้างานระดับต้นมีความเชื่ออำนาจภายในตนเองใน ระดับสูงและสำหรับผลการปฏิบัติงาน พบว่า หัวหน้างานระดับต้น ส่วนใหญ่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ ในระดับสูง และ พบว่า หัวหน้างานระดับต้นมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ต่อ พฤติกรรมการเกิดอุบัติเหตุของพนักงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรนี้ว่าอาจมีผลต่อพฤติกรรมการ ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งเกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะหรือการ กระทำของตนเองในการปฏิบัติงาน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นการสนับสนุนจากหัวหน้า เพื่อนร่วมงานให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการได้รับการ สนับสนุน ไว้ดังนี้

นันทภัทร อักษรดิษฐ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการสนับสนุนขององค์กร คุณภาพชีวิต ในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงงาน อุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม พบว่า การสนับสนุนจากหัวหน้างานและด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ทั้งทางด้านการให้คำปรึกษา และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน ทำให้พนักงาน สามารถนำไปแก้ปัญหา ปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยขึ้น

ปวีณา มีประดิษฐ์ และธนวัชร ดีแสน (2550 : 63) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการ ส่งเสริมการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่กำหนดหัวข้อและรายละเอียดที่ต้องสัมภาษณ์ กับแบบสัมภาษณ์ ไม่มีโครงสร้าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก พบว่า การส่งเสริมการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้กับพนักงานของบริษัทผลิตชิ้นส่วนในการส่งกำลังเครื่องยนต์แห่งหนึ่ง ซึ่งมีอันตรายการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลมากกว่าร้อยละ 95 ผลการศึกษาให้ข้อมูลว่า ผู้บริหารของบริษัทได้ให้ความสำคัญ ทำการพัฒนาแบบอย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้ความเข้าใจ การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมให้เพียงพอ จึงทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลได้ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

วันเฉลิม พลอินทร์ (2549 : บทคัดย่อ) การสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานขององค์การพฤติกรรมความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน จำนวน 197 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม พบว่า พนักงานในบริษัทปูนซิเมนต์ไทย รุ่งสง จำกัด ได้รับการสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับสูง

วิภากรณ์ พันธุ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันอันตรายของพนักงาน ในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ : ศึกษากรณี บริษัท เบียร์ไทย (1991) จำกัด (มหาชน) จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับพนักงาน แนวทางการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน และแบบสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า พนักงานเคยได้รับการฝึกอบรมมากกว่าไม่เคย ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอันตราย ผู้ที่ให้การฝึกอบรม คือ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน หลังจากเข้ามาทำงานพนักงานได้รับคำแนะนำการป้องกันอันตรายและอนามัยรวมทั้ง การใช้เครื่องป้องกันอันตราย ผู้ให้คำแนะนำ คือ หัวหน้างาน ซึ่งพนักงานมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตราย แต่มีพฤติกรรมดีเกี่ยวกับการป้องกันอันตราย

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ผู้วิจัยจึงคาดว่างานวิจัยดังกล่าวอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานส่วนมากเกิดมาจากปัจจัยด้านตัวบุคคล เช่น การกระทำที่ไม่ปลอดภัย การขาดความรู้ความชำนาญ สภาพทางร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ

พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย และศึกษาปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่มนม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิตที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่มนม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 19 แห่ง มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 7,977 คน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม, 2550)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิตที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่มนม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 381 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามโรงงานและเพศของพนักงานฝ่ายผลิต

ขั้นตอนดำเนินการสุ่มดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, อ้างถึงใน บุญธรรมกิจปริดาภิรุต 2543 : 24) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ยอมรับได้เท่ากับ .05

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{7,977}{1 + [7,977 (0.05)^2]} = 380.91$$

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร จำแนกตามเพศของพนักงาน
ฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัด
นครปฐม

ลำดับที่	ชื่อโรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน		รวม	จำนวนกลุ่ม		รวม
		ประชากร (คน)			ตัวอย่าง (คน)		
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
1.	บริษัท เอ็น.เอ.ที.ฟู้ด อินกรีเดียนท์ จำกัด	28	23	51	1	1	2
2.	บริษัท แฟชั่นฟู้ด จำกัด	30	83	113	1	4	5
3.	บริษัท ไทยแอทลาสโกลบอลฟู้ด จำกัด	50	65	115	3	3	6
4.	บริษัท ไทยโพรเซสฟู้ด จำกัด	55	43	98	3	2	5
5.	โรงงานสุราพิเศษสุวรรณภูมิ	19	41	60	1	2	3
6.	บริษัท ไทยอินเตอร์เนชั่นแนลไรซ์ฟลาว จำกัด	34	12	46	1	1	2
7.	บริษัท นครหลวงกลูโกส จำกัด	54	24	78	3	1	4
8.	บริษัท ไทยอาหารเพื่อสุขภาพ จำกัด	21	72	93	1	3	4
9.	บริษัท ฟู้ดโพรเซสซิ่ง จำกัด	22	43	65	1	2	3
10.	บริษัท สามมิตรอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด	17	129	146	1	6	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน		รวม	จำนวนกลุ่ม		รวม
		ประชากร (คน)			ตัวอย่าง (คน)		
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
11.	บริษัท ไอ.เอส.เอ จำกัด	46	427	473	3	20	23
12.	โรงงานลูกกวาดเม้งเซ็ง	88	391	479	4	19	23
13.	บริษัท เทพผดุงพระมะพร้าว จำกัด	217	398	615	10	19	29
14.	บริษัท มาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)	200	683	883	10	32	42
15.	บริษัท บีทาแก่น จำกัด	133	109	242	6	6	12
16.	บริษัท ชันยางอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด	31	961	992	1	46	47
17.	บริษัท แสงโสม จำกัด	590	454	1,044	28	22	50
18.	โรงงานเส้นหมี่ชองเฮง	355	850	1,205	18	40	58
19.	โรงงานผลิตภัณฑ์อาหารไทย	244	935	1,179	12	44	56
รวม		2,234	5,743	7,977	108	273	381

3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการจับสลากรายชื่อตามจำนวนที่กำหนดแยกตามเพศ รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่มได้ไม่สามารถติดต่อได้ไม่ว่ากรณีใดๆ จะทำการจับสลากรายชื่อที่เหลือเพิ่มเติมแทน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งออกเป็น

- ชาย
- หญิง

1.2 อายุ แบ่งออกเป็น

- ไม่เกิน 20 ปี
- 21 – 30 ปี
- 31 – 40 ปี
- 41 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)
- ระดับอนุปริญญา (ปวส.)
- ระดับปริญญาตรี

1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็น

- ต่ำกว่า 6 เดือน
- 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1 ปี
- 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 3 ปี
- 3 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี
- 5 ปีขึ้นไป

1.5 ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย แบ่งออกเป็น

- เคยอบรมด้านความปลอดภัย
- ไม่เคยอบรมด้านความปลอดภัย

2. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

3. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

4. ความเชื่ออำนาจภายในตน

5. การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ที่ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ส่วนลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบตามความเป็นจริง จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยปรับจากกรทบทวนวรรณกรรม มีข้อคำถาม จำนวน 26 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

การกระทำที่ป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน	จำนวน 6 ข้อ
การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างปลอดภัย	จำนวน 6 ข้อ

การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	จำนวน 7 ข้อ
การเอาใจใส่ในการทำงาน	จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง

แต่ไม่ถึงกับทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติตามข้อความนั้นเพียงบางครั้ง
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

เกณฑ์ในการให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบปฏิบัติทุกครั้งถึงไม่เคยปฏิบัติเลยตามลำดับ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

เกณฑ์ในการประเมินระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best 1981 : 179 – 182) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จะใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ มีคำถามทั้งหมด 22 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ความรู้ด้านเครื่องจักร	จำนวน 5 ข้อ
ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	จำนวน 5 ข้อ
ความรู้ด้านบริเวณที่ทำงาน	จำนวน 6 ข้อ
ความรู้ด้านวิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย	จำนวน 6 ข้อ
ลักษณะคำถามเป็นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ แบบจำกัดคำตอบ แบบถูกผิด (True – False)	
ใช่ หมายถึง พนักงานเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้อง	
ไม่ใช่ หมายถึง พนักงานเห็นว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้อง	

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความรู้เรื่องพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินอิงกลุ่ม ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยประยุกต์แนวคิดของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2525 : 97) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า $\bar{X} - 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานระดับน้อย (ต่ำกว่า 16 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ $\bar{X} - 1S.D.$ ถึง $\bar{X} + 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานระดับปานกลาง (ระหว่าง 16 – 21 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยมากกว่า $\bar{X} + 1S.D.$ หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานระดับมาก (สูงกว่า 21 คะแนน)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามนิยามศัพท์และการทบทวนวรรณกรรม มีข้อคำถาม จำนวน 27 ข้อ คือ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้	
มากที่สุด หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน จะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาดีกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

เกณฑ์ในการประเมินระดับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981 : 179 – 182) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน จะใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง พนักงานอยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานในระดับด้อยที่สุดหรือไม่ดีเลย

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง พนักงานอยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานในระดับด้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง พนักงานอยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง พนักงานอยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง พนักงานอยู่ในสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานในระดับดีมากที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยปรับจากแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตนของดวงจันทร์ อ้นอาจ (2543) ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ดังนี้

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้
มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน จะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความที่ตรงกันข้าม (ข้อ 8, 16) จะให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าจะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

เกณฑ์ในการประเมินระดับความเชื่ออำนาจภายในตน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981 : 179 – 182) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของความเชื่ออำนาจภายในตน จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งผู้วิจัยได้

สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามนิยามศัพท์และการทบทวนวรรณกรรม มีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ

แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านการได้รับข้อมูลในการปฏิบัติงาน จำนวน 8 ข้อ

ด้านการได้รับอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงาน จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นใน ระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นใน ระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นใน ระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นใน ระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นใน ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ จะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าจะเป็นผู้ที่ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุสูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

เกณฑ์ในการประเมินระดับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1981 : 179 – 182) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับการอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบและแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือซึ่งพัฒนาเป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานฝ่ายผลิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับการอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยใช้สูตร Kr 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson's Method, อ้างถึงในพวงรัตน์ ตรีรัตน์ 2543 : 123) โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

สูตร Kr 20

$$R_{tt} = (n/n-1)(1 - \sum pq/S_t^2)$$

n หมายถึง จำนวนข้อ

p หมายถึง สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q หมายถึง สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1 - p

S_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน มีจำนวน 22 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.76

5.2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

5.2.1 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.9614

5.2.2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน มีข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.9446

5.2.3 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน มีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.9002

5.2.4 แบบสอบถามการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.8950

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้จัดการ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากพนักงานฝ่ายผลิต

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 381 ชุด และได้รับคืนมา 377 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.95

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ใช้สถิติความถี่และค่าร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ และใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตาม เพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ใช้ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test for all possible comparison)

5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของการนำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 381 คน ได้แบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.95 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิต

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนน พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ส่วน อายุ ระดับการศึกษา ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สัญลักษณ์ในการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Y	หมายถึง	พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน
X ₁	หมายถึง	ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
X ₂	หมายถึง	สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน
X ₃	หมายถึง	ความเชื่ออำนาจภายในตน
X ₄	หมายถึง	การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F-distribution
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution
df	หมายถึง	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
SS	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)
R ²	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
Adj R ²	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)
R ² Change	หมายถึง	ประสิทธิภาพการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระ เข้าสมการถดถอย
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression Coefficients)
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Coefficients)
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (Standard Error of the Estimate)
Constant	หมายถึง	ค่าคงที่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 377 คน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1 ชาย	107	28.4
2 หญิง	270	71.6
รวม	377	100.0
อายุ		
1 ไม่เกิน 20 ปี	16	4.2
2 21 – 29 ปี	130	34.5
3 30 – 39 ปี	148	39.3
4 40 ปีขึ้นไป	83	22.0
รวม	377	100.0
ระดับการศึกษา		
1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	167	44.3
2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	96	25.5
3 ระดับอนุปริญญา	53	14.0
4 ระดับปริญญาตรี	61	16.2
รวม	377	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 ต่ำกว่า 6 เดือน	19	5.0
2 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1 ปี	25	6.6
3 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 3 ปี	78	20.7
4 3 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี	47	12.5
5 5 ปีขึ้นไป	208	55.2
รวม	377	100
ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย		
1 เคย	301	79.8
2 ไม่เคย	76	20.2
รวม	377	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานฝ่ายผลิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นพนักงานเพศหญิง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 อยู่ในกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และมีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในกลุ่มเคยอบรม จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับพฤติกรรมกรป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	($\bar{X}$)	(S.D.)	ค่าระดับ
1. พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน	4.3566	.5550	มาก
2. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน	3.8465	.5772	มาก
3. ความเชื่ออำนาจภายในตน	3.9654	.5058	มาก
4. การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ	3.6341	.7912	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานฝ่ายผลิตมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.3566$, $\bar{X} = 3.8465$, $\bar{X} = 3.9654$ และ $\bar{X} = 3.6341$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 16 คะแนน)	37	9.8
ระดับปานกลาง (ตั้งแต่ 16 - 21 คะแนน)	339	89.9
ระดับมาก (มากกว่า 21 คะแนน)	1	.3
$\bar{X} = 18.4976$	S.D. = 2.3583	Min = 5.05 Max = 24.05

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานฝ่ายผลิตส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 89.9 รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 และมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ .3 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	107	4.3210	.6335	-0.720
หญิง	270	4.3707	.5213	

จากตารางที่ 5 พบว่า พนักงานชายและพนักงานหญิง มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานชายและพนักงานหญิง พบว่า พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่แตกต่างกัน

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test for all possible comparison) ดังปรากฏในตารางที่ 6-8

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
ไม่เกิน 20 ปี	16	3.8918	.8489	มาก
21-29 ปี	130	4.4160	.5205	มาก
30-39 ปี	148	4.3617	.5149	มาก
40 ปีขึ้นไป	83	4.3438	.5754	มาก
รวม	377	4.3566	.5550	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานฝ่ายผลิตทุกช่วงอายุ มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยช่วงอายุ 21 – 29 ปี มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4160$) รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุ 30 – 39 ปี ($\bar{X} = 4.3617$) ช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.3438$) และช่วงอายุไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X} = 3.8918$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.932	1.311	4.369*
ภายในกลุ่ม	373	111.906	.300	
รวม	376	115.838		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

อายุ	ไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X}$ = 3.8918)	40 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.3438)	30-39 ปี ($\bar{X}$ = 4.3617)	21-29 ปี ($\bar{X}$ = 4.4160)
ไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X}$ = 3.8918)	-			
40 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.3438)	.4520*	-		
30-39 ปี ($\bar{X}$ = 4.3617)	.4699*	.0179	-	
21-29 ปี ($\bar{X}$ = 4.4160)	.5241*	.0721	.0542	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานิติศาสตร์

จากตารางที่ 8 พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน คู่ที่มีความแตกต่างกัน คือ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.3438) กับไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X}$ = 3.8918) , 30 – 39 ปี ($\bar{X}$ = 4.3617) กับไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X}$ = 3.8918) และ 21 – 29 ปี ($\bar{X}$ = 4.4160) กับไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X}$ = 3.8918) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ Scheffe's test for all possible comparison ดังปรากฏในตารางที่ 9-10

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น	167	4.3280	.6065	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	96	4.4115	.4673	มาก
อนุปริญญา	53	4.4405	.4585	มาก
ปริญญาตรี	61	4.2755	.6038	มาก
รวม	377	4.3655	.5550	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานฝ่ายผลิตทุกระดับการศึกษา มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยการศึกษาระดับอนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.4405$) รองลงมา ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ($\bar{X} = 4.4115$) มัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X} = 4.3280$) และปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.2755$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.200	.400	1.301
ภายในกลุ่ม	373	114.638	.307	
รวม	376	115.838		

จากตารางที่ 10 พบว่า พนักงานฝ่ายผลิต ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ต่ำกว่า 6 เดือน - 5 ปี	169	4.2993	.6343	-1.761
5 ปีขึ้นไป	208	4.4031	.4776	

จากตารางที่ 11 พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน

ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย	n	$\bar{X}$	S.D.	t
เคยอบรม	301	4.4190	.5055	4.454*
ไม่เคยอบรม	76	4.1093	.6684	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า พนักงานฝ่ายผลิต ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยอบรม

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต

ผลการวิเคราะห์ตัวแปร ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตามลำดับขั้นตอนของการเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังปรากฏในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน (Y) ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน (X_1) สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน (X_2) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_3) และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ (X_4) ของพนักงานฝ่ายผลิต

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4
พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน Y	1				
ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน X_1	.411**	1			
สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน X_2	.453**	.227**	1		
ความเชื่ออำนาจภายในตน X_3	.479**	.332**	.598**	1	
การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ X_4	.364**	.083	.570**	.561**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ความเชื่ออำนาจภายในตนกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r = .479$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง พบว่า ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานกับความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r = .598$) และความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ($r = .227$) ส่วนความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน (X_1)

สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน (X_2) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_3) และ การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ (X_4) เพื่อทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน (Y) ของพนักงานฝ่ายผลิต

ลำดับที่ของตัวแปรที่ได้รับคัดเลือก	R	R ²	Adjusted R ²	R ² change	b	Beta	t
1. ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_3)	.479	.229	.227	.229	.216	.197	3.401***
2. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน (X_1)	.548	.301	.297	.071	1.366	.290	6.438***
3. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน (X_2)	.583	.340	.334	.039	.197	.205	3.651***
4. การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ (X_4)	.589	.347	.340	.007	.079	.113	2.056*
Constant (a) = 1.218		S.E. = .450		F = 49.437***			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยความเชื่ออำนาจภายในตนถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ร้อยละ 22.9 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสอง สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสาม สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสี่ สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 โดยความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ร้อยละ 34.7

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.218 + .216 (X_3) + 1.366 (X_1) + .197 (X_2) + .079 (X_4)$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .197(X_3) + .290 (X_1) + .205 (X_2) + .113 (X_4)$$

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิต 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย 3) ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานฝ่ายผลิต เขตอำเภอสามพรานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม จังหวัดนครปฐม ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นลูกจ้างไว้กับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม เมื่อ พ.ศ. 2550 จำนวน 7,977 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาปริสสุทธิ์ 2543 : 24) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 381 คน แต่ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 377 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ที่ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือ ข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน และประสิทธิภาพการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent t-test วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's test for all possible comparison) และการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตส่วนมากเป็นพนักงานเพศหญิง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ระดับการศึกษาอยู่ในกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในช่วง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และมีประสิทธิภาพการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยอยู่ในกลุ่มเคยอบรม จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า

2.1 ระดับพฤติกรรมการป้องกัน พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.3566$)

2.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 339 คน คิดเป็นร้อยละ 89.9

2.3 ระดับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.8465$)

2.4 ระดับความเชื่ออำนาจภายในตน พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.9654$)

2.5 ระดับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.6341$)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย พบว่า

3.1 พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่แตกต่างกัน

3.2 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

3.3 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3.4 พนักงานฝ่ายผลิต ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3.5 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตนถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสอง สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสาม และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการ

ป้องกันอุบัติเหตุถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับสี่ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ร้อยละ 34.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.3566$) โดยพนักงานฝ่ายผลิตมีการตรวจสอบเครื่องมือก่อนลงมือทำงานและความพร้อมของเครื่องจักรก่อนและหลังการใช้งาน อีกทั้งพนักงานฝ่ายผลิตได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างปลอดภัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางโรงงานได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามด้านพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ที่กลุ่มตัวอย่างตอบมากที่สุด คือ ข้อ 5 “ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับงาน” ข้อ 6 “ท่านปฏิบัติตามระเบียบที่โรงงานกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด” ข้อ 8 “ท่านแต่งกายที่รัดกุมและเรียบร้อยในขณะที่ปฏิบัติงาน” ข้อ 12 ท่านได้จัดวางอุปกรณ์ไว้ตามที่กำหนดอย่างเป็นระเบียบหลังจากใช้งานแล้ว” ข้อ 13 “ท่านเลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับงาน” และข้อ 20 “ท่านระมัดระวังเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าใกล้เครื่องจักรที่กำลังทำงานอยู่ แสดงว่า พนักงานได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการทำงานอย่างถูกต้องทำให้พนักงานมีแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพีรดา พึ่งพิงพัก (2542 : 131) พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับเครื่องจักร คนงานต้องระมัดระวังตัวอย่างมากในขณะที่ต้องปฏิบัติงาน เพื่อให้ประสานกับจังหวะการทำงานของเครื่องจักรที่ค่อนข้างเร็ว และถึงแม้ว่าเครื่องจักรจะมีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย หรือมีระบบนิรภัยต่างๆ ที่ติดตั้งอยู่ในเครื่องจักร แต่คนงานมีการระมัดระวังตัวในขณะที่ทำงาน และต้องป้องกันตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวของพนักงานเอง และจากการศึกษาของ สัมชกฤต พุ่มสงวน (2544 : 86) พบว่า การที่คนงานมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นกับคนงานใหม่ หรือผู้ที่ไม่ค่อยสนใจระเบียบปฏิบัติและต้องการทำงานอย่างสบาย เช่น ไม่ยอมสวมถุงมือ หมวกนิรภัย รองเท้านิรภัย เป็นต้น โดยอ้างว่าไม่เคยชินเป็นเหตุทำให้พนักงานไม่สามารถในการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

1.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 89.9 โดยพนักงานมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน การทำงานกับเครื่องจักร รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางโรงงานได้กำหนดไว้ โดยมีเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยประจำโรงงานได้มีการฝึกอบรมให้แก่พนักงานและให้คำแนะนำด้านการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน และสอนงานในลักษณะที่ทำให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจในงานที่พนักงานปฏิบัติงานอยู่ โดยที่พนักงานได้รับการฝึกอบรมมาแล้วมีวิธีการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ แต่เนื่องจากมีข้อคำถามด้านความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ ข้อ 4 “ความปลอดภัยในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม แต่ขึ้นอยู่กับบุคคลเท่านั้น” แสดงว่า พนักงานยังเข้าใจผิดหรือขาดความรู้ในขั้นตอนและวิธีการป้องกันอุบัติเหตุถูกต้อง จากการศึกษาของ วิภากรณ์ พันัส (2545 : 81) กล่าวว่า การได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจำเป็นสำหรับงานโดยตรง เช่น การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับงาน เมื่อยกของที่มีน้ำหนักเกินพิกัดต้องใช้เครื่องทุ่นแรง เมื่อจะทำความสะอาดเครื่องจักรต้องหยุดและปิดกระแสไฟฟ้า เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ แต่ในเรื่องการป้องกันอันตรายพนักงานได้รับความรู้ไม่เพียงพอ จึงทำให้พนักงานขาดความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องจักรขณะปฏิบัติงาน ขาดความเอาใจใส่การป้องกันอุบัติเหตุ ดังนั้น ถ้าพนักงานได้รับการอบรมการใช้เครื่องจักรจนชำนาญก่อนปฏิบัติงานจริงจะเป็นการลดอุบัติเหตุได้ ดังที่ วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เถลิงจิระรัตน์ (2550 : 107) ได้กล่าวว่า การเกิดอุบัติเหตุ เนื่องมาจากคนงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของเครื่องจักรและการควบคุมบังคับเครื่องจักรกลเลย จึงเป็นเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุกับบุคคลได้ง่ายขึ้น จากการศึกษาของ สัณทกฤต พุ่มสงวน (2544 : 88) ที่ว่า เมื่อพนักงานมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุก็จะหมดไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศฤงคาร คล้ายแขก (2548 : 74) กล่าวว่า พนักงานที่มีความรู้ในระดับปานกลางอาจมาจากการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเป็นสำคัญ โดยไม่ได้เน้นการให้ความรู้โดยตรงทางด้านวิศวกรรมความปลอดภัย และความรู้ด้านความปลอดภัยพื้นฐาน และกลุ่มตัวอย่างอาจจะมีรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงพื้นฐานความรู้เดิมที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนที่มีการศึกษา จึงทำให้พนักงานมีความรู้ไม่เพียงพอในการป้องกันอุบัติเหตุ

1.3 สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.846$) แสดงว่า พนักงานฝ่ายผลิตมีพันธภาพที่ดีระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานด้วยกัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า พนักงานมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ทำให้การทำงานที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง มีความสุขในการทำงาน ซึ่งหัวหน้างานมีการสอนขั้นตอนและวิธีการทำงานให้ความรู้กับพนักงานทำให้งานมีประสิทธิภาพเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็น

อย่างดี และสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาคได้ในระดับความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งทำให้พนักงานเห็นว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ ซึ่งประเมินได้จากข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 “ท่านรู้สึกว่าเป็นส่วนร่วมงานมีน้ำใจและอัธยาศัยไมตรีดี” ข้อ 5 “ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ” และข้อ 13 “ท่านมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย” แสดงว่าพนักงานได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน ทำให้มีบรรยากาศในการทำงานเป็นกันเอง รวมทั้งพนักงานสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อในการทำงาน จากการศึกษาของ รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง (2547 : 11) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้ทำงานในองค์กร เป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้สึกของคนที่มีต่องานและผู้ร่วมงาน ถ้าทุกคนมีความรู้สึกที่ดีต่องาน ทุ่มเทกำลังใจ กำลังความคิด และกำลังกายทำงานร่วมกันและช่วยกันแก้ไขปัญหาในการทำงาน

1.4 ความเชื่ออำนาจภายในตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.965$) แสดงว่า พนักงานฝ่ายผลิตมีความเชื่อที่ว่า อุบัติเหตุจากการทำงานสามารถป้องกันได้ด้วยตนเองมิได้เกิดจากโชคชะตา หรือเคราะห์กรรมแต่อย่างใด หากเป็นเพราะการกระทำและความสามารถของตน ซึ่งพนักงานสามารถหาทางป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้ ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 1 “อุบัติเหตุจากการทำงานสามารถป้องกันได้” ข้อ 4 “การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงงานจะทำให้มั่นใจได้ว่า ทำงานอย่างปลอดภัย” ข้อ 11 “ท่านเชื่อมั่นในความชำนาญของตนเองว่าจะทำงานได้โดยไม่เกิดอุบัติเหตุ” แสดงว่า พนักงานมีความเชื่อว่าตนสามารถป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นได้ เมื่อพนักงานได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางโรงงานกำหนด ทำให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย พนักงานเกิดความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานด้วยวิธีการทำงานที่ถูกต้อง ย่อมทำให้พนักงานมีความปลอดภัยในการทำงาน จากการศึกษาของ กรรณิการ์ สุขชารี (2548 : 12) ที่พบว่า การที่บุคคลมีความเชื่อว่าผลการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นเกิดจากการกระทำของตนเอง นั่นคือ จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง หรือปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างใช้เหตุผล จนกระทั่งสิ่งต่างๆ สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พรศรี อภิชาติ (2543 : 27) ที่พบว่า พนักงานมีความเข้าใจว่า การเกิดอุบัติเหตุไม่ใช่เรื่องเคราะห์กรรมหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก แต่ทุกอย่างสามารถป้องกันได้ด้วยตัวของเราเอง ดังนั้น คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันดีกว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอก ส่วนพนักงานที่มีความเชื่ออำนาจภายในจะต้องหาเหตุผลในการกระทำสิ่งต่างๆ ว่าเกิดจากตัวเอง มิใช่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนด

1.5 การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.6341$) แสดงว่า พนักงานฝ่ายผลิตได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านอุปกรณ์และข้อมูลด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างพอเพียง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงาน โดยพิจารณาจากคำถามที่พนักงานฝ่ายผลิตตอบอยู่ในระดับมาก ข้อ 2 “ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน” ข้อ 6 “ท่านได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน” และข้อ 11 “อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงานมีความเหมาะสมกับงาน” ซึ่งจากการศึกษาของ กวิมชัตา อภิธนาตล (2546 : 113) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน มีผลต่อการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน ดังนั้นมีการจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับลักษณะงานให้เพียงพอ พร้อมทั้งชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และวิธีการใช้ที่ถูกต้อง และการมีการจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานอย่างมากพอมีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานฝ่ายผลิตที่เพศต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานมีโอกาสเท่าเทียมกันในการได้รับความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยที่พนักงานได้รับการอบรมก่อนการทำงาน ระหว่างการทำงาน และมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยเพิ่มเติมเป็นระยะ ซึ่งพนักงานผู้รับการฝึกอบรมจะต้องเรียนรู้ถึงวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย และจะต้องปฏิบัติได้ด้วย จึงทำให้พนักงานฝ่ายผลิตมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนิตลา กรพิทักษ์ (2544 : 73) พบว่า เพศของคณงานจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานน้อย จึงสามารถทำงานได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่มีแนวโน้มว่าเพศหญิงจะเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานสูงกว่าเพศชาย

สมมติฐานที่ 2 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน จากการศึกษา พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยช่วงอายุไม่เกิน

20 ปี (3.8918), อายุ 21-29 ปี (4.4160), อายุ 30-39 ปี (4.3617) และอายุ 40 ปีขึ้นไป (4.3438) จาก การวิเคราะห์ข้อมูล อายุไม่เกิน 20 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ยังขาดความชำนาญ และ เทคนิคที่ดีพอในการทำงาน ความคล่องแคล่วยังมีไม่มาก หลีกเลียงอันตรายจากอันตราย ขาดความ รอบคอบ ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุยังไม่ดีพอ พนักงานที่อายุระหว่าง 21-29 ปี เริ่มมีความสามารถ มีประสบการณ์และขั้นตอนการทำงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ของตน คนงานที่อายุเกิน 30-39 ปี ไปแล้วจะมีแนวโน้มที่จะได้รับอันตรายลดน้อยลงตามอายุที่ เพิ่มขึ้น ส่วนคนงานที่สูงอายุเกิน 40 ปีขึ้นไป มีความระมัดระวังและความชำนาญในงานสูง รวมทั้งมี ประสบการณ์และการระวังภัยสูง มีความสุขุมและการยับยั้งชั่งใจดีกว่า ทำให้คนงานสูงอายุมีอัตรา การเกิดอุบัติเหตุต่ำกว่าคนงานอายุน้อย แต่อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากเหตุสุดวิสัย เช่น ความ อ่อนเพลีย การอ่านค่าของเครื่องจักรผิดพลาด การหกล้ม แต่มิใช่สาเหตุมาจากความประมาท หรือ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จากการศึกษาของวิภาภรณ์ พันัส (2545 : 85) ที่พบว่า พนักงานมีอายุมากขึ้น การ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายมีการสะสมความรู้เพิ่มขึ้น ดังนั้น คนที่มีอายุมากมีการ ป้องกันอันตรายดีกว่าพนักงานที่มีอายุน้อย ทำให้พนักงานที่มีอายุต่างกันมีการป้องกันอันตรายต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกัน อุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการ ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ว่า พนักงานฝ่ายผลิตทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก เมื่อ พนักงานฝ่ายผลิตได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุก่อนเข้ารับการปฏิบัติงาน วิธีการ ปฏิบัติงานกับเครื่องจักร เกิดความชำนาญในงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ อันจะทำให้พนักงานเกิดความ รัศกุม รอบคอบในการปฏิบัติงาน โดยเมื่อพนักงานรู้จักการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย และเรียนรู้ที่จะ สังเกตเห็นอันตราย อันทำให้พนักงานมีการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จากการศึกษาของ เสาวนีย์ ถาวรปรารถนา (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงในการทำงานและไม่แตกต่างกัน เพราะพนักงานระดับปฏิบัติการได้รับการ ฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและมีส่วนร่วมในหน่วยงาน โดยแต่ละหลักสูตรที่พนักงานเข้ารับ การฝึกอบรมจะไม่มีแบ่งระดับการศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้นพนักงานที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันในการทำงานไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการ ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานที่ทำงานมาเป็นเวลานานและพนักงานที่เพิ่งเข้างานใหม่ มีลักษณะการทำงาน และมีวิธีการปฏิบัติงานที่อยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน มีการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีขั้นตอนและวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อริศรา ปาดเม้น (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พนักงานฝ่ายผลิต บริษัทผลิตรองเท้าบาจาแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการป้องกันอุบัติเหตุไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากพนักงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในสภาพแวดล้อมเดียวกัน และโรงงานอุตสาหกรรมมีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อช่วยในการดำเนินด้านความปลอดภัย จึงทำให้พนักงานมีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการป้องกันอุบัติเหตุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายผลิต ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานขาดการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ แม้จะเป็นผู้ที่ผ่านการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยมาเป็นอย่างดี สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี หรือผ่านการฝึกอบรมเฉพาะด้านให้สามารถทำงานได้แล้วก็ตาม แต่หากพนักงานไม่ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยเป็นประจำ พนักงานไม่มีความรู้ที่เพียงพอสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประสบการณ์การอบรม มีผลทำให้การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายของพนักงานในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน เนื่องจาก พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับลูกจ้างที่เคยได้รับการอบรมไม่เท่ากัน รวมทั้งเมื่อพนักงานได้รับการอบรมมานานแล้วอาจจะลืมเนื้อหาความรู้จากการฝึกอบรม พบว่า พนักงานฝ่ายผลิตที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมแตกต่างกัน มีการป้องกันอันตรายจากการทำงานแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ สมนึก กิ่งกาญจนาร (2544 : 113) ที่พบว่า พนักงานที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พนักงานสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเหมาะสมกับสภาพการทำงานที่อาจจะเกิดอันตรายจากการทำงาน เพราะในการฝึกอบรมเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับด้านความปลอดภัยของโรงงาน

อุตสาหกรรมต้องใช้เวลาและความเอาใจใส่ ดังนั้น ถ้าพนักงานไม่ได้รับการฝึกอบรมและมีการ ทบทวนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พนักงานมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทาง จิตวิทยาในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกัน อุบัติเหตุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทาง จิตวิทยาในการทำงาน การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตได้ร้อยละ 34.7 สามารถ อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานไว้ซึ่งอธิบาย ได้ดังนี้

1. ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นอันดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้ร้อยละ 22.9 ซึ่งความเชื่ออำนาจ ภายในตน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน ฝ่ายผลิต ($r = .479$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า พนักงานฝ่ายผลิตเข้าใจว่าการเกิดอุบัติเหตุไม่ใช่เรื่องของเคราะห์กรรมหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ทุกอย่างสามารถควบคุมแก้ไขได้ด้วยตัวของเราเอง การที่พนักงานที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมี พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานสูง เป็นเพราะพนักงานที่มีอำนาจ ความเชื่อภายในเป็นบุคคลที่จะต้องหาเหตุผลในการกระทำสิ่งต่างๆ ว่าเกิดจากตัวเอง มิใช่สิ่งแวดล้อม เป็นผู้กำหนดให้ ดังนั้น เมื่อมีอำนาจความเชื่อภายในตนสูง ซึ่งหมายถึง การที่พนักงานเชื่อว่าการ ป้องกันอุบัติเหตุที่ตนเองสามารถควบคุมหรือเลือกการกระทำได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องรอสิ่ง ภายนอก จากการศึกษาของ กรรณิการ์ สุขขารี (2548 : 10) ที่พบว่า ความเชื่อซึ่งเป็นความคิดหรือ ความเข้าใจของพนักงานต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือไม่ก็มีได้ ทำให้มีความโน้มเอียงที่จะ ปฏิบัติตามแนวความคิดและความเข้าใจนั้นๆ และอำนาจภายในตนเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนที่ จะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกัน จากพฤติกรรมอันใหม่ที่มีสภาพคล้ายกับสภาพเดิม และถ้าเป็นไป ตามที่คาดไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พีรดา พึ่งพิงพัก (2542 : 132) ที่พบว่า คนงานมีความ เชื่อว่าความปลอดภัยในการทำงานขึ้นอยู่กับตัวคนงานในการป้องกันอันตราย เนื่องจากเครื่องจักรไม่มี อุปกรณ์ป้องกันอันตรายสำหรับป้องกันมือของคนงานไม่ให้ยื่นเข้าไปในเครื่องจักรต้องทำงานด้วย ความระมัดระวังและรู้จักวิธีการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำงาน เมื่อพนักงานเกิด

ความเชื่อที่มาจากผลกระทบของตนแล้ว ย่อมทำให้คนงานมีการทำงานด้วยตามวิธีปฏิบัติงาน และขั้นตอนการทำงานอย่างถูกต้อง

2. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 โดยความเชื่ออำนาจภายในตน กับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้ร้อยละ 30.1 ซึ่งความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ($r = .411$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า พนักงานฝ่ายผลิตได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน ซึ่งพนักงานต้องทราบถึง กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำด้านความปลอดภัย โดยเมื่อพนักงานมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานที่ดีย่อมทำให้ตนเองมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สัมชกฤต พุ่มสงวน (2544 : 84) ที่พบว่า การเรียนรู้หรือการฝึกอบรมและแนะนำคนงานตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการทำงานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานที่อาจเกิดขึ้น ฉะนั้น พนักงานต้องได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติด้วย การอบรมในการใช้ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจริงในหน่วยงานหรือที่มีลักษณะการทำงานที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้พนักงานได้รับทราบว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้น และจะป้องกันอย่างไร การป้องกันอันตรายเฉพาะด้านประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับอันตรายจากสภาพหรือแหล่งอันตรายต่างๆ ได้แก่ อันตรายจากการทำงานกับเครื่องจักร จากไฟฟ้าลัดวงจร คือ ซึ่งจะต้องมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานให้กับพนักงานทุกคนต้องได้รับคำชี้แจงอันตรายและการป้องกันแก้ไขกับพนักงานทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรว่าจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย หากไม่ทราบเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

3. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 3 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 โดยความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้ร้อยละ 34.0 ซึ่งสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ($r = .453$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า พนักงานได้รับการกระตุ้นจากหัวหน้างานในการสร้างบรรยากาศการทำงานให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทำให้พนักงานมีกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นการสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งจากหัวหน้างานและกลุ่มเพื่อน

พนักงานในการทำงานเพื่อความสำเร็จร่วมกัน มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะในการสื่อสาร เพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีจิตสำนึกหรือแนวคิดในการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน มีการสื่อสารที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน และการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่ดี ช่วยให้พนักงานมีการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ที่เป็นมิตร มีความสุขในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้พนักงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ทำด้วยความรับผิดชอบของตนเอง อันรวมถึงการมีพฤติกรรมปกป้องกันอุบัติเหตุที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง (2547 : 75) ที่พบว่า การเปิดโอกาสจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานให้พนักงานได้มีอิสระในการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานหรือพัฒนางานใหม่ๆ โดยกระจายอำนาจส่วนหนึ่งให้พนักงานสามารถคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เพื่อให้พนักงานมีความรู้สึกถึงความสำเร็จในงานที่ตนเองมีส่วนรับผิดชอบ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่ได้ใช้ความรู้ ความคิดผสมผสานกับทักษะต่างๆ ที่ได้เป็นอย่างดีเป็นอิสระ ไม่มีกรอบจำกัดมากเกินไป สามารถลดการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการปฏิบัติงานด้วย

4. การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 4 สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 โดยความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน และการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ได้ร้อยละ 34.7 ซึ่งการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ($r = .364$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า แสดงว่า เมื่อพนักงานฝ่ายผลิตได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลและการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ทำให้พนักงานฝ่ายผลิตมีความรู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้วยอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุหรือรักษาความปลอดภัยอย่างเพียงพอ จากการศึกษาของ กวิณชิตา อภิชนาดล (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน และจากการศึกษาของ นันทภัทร อักษรดิษฐ์ (2550 : 78) ที่พบว่า พนักงานที่ได้รับการสนับสนุนขององค์กรอยู่ในระดับสูง หมายถึง พนักงานได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์กันในองค์กร ด้านวัตถุประสงค์ของ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากสื่อต่างๆ หรือ การให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำรวมถึงการยอมรับ การยกย่อง และการเห็นคุณค่าในสิ่งที่พนักงานได้ปฏิบัติอยู่ ทำให้พนักงานเกิดกำลังใจและเกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยจากการได้รับการสนับสนุน ดังนั้น พนักงานที่ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์และข้อมูลในการปฏิบัติงานอย่าง

ปลอดภัย และในขณะเดียวกันเพื่อนร่วมงานสนับสนุนแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในการปฏิบัติงาน มีการให้ความช่วยเหลือกันทั้งในการทำงานและเรื่องส่วนตัว ทำให้พนักงานมีพฤติกรรมในการป้องกันอุบัติเหตุมากกว่าการไม่ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นตัวแปรลำดับที่หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต เมื่อพนักงานมีความเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความปลอดภัย พนักงานควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการทำงานที่ถูกต้องตามที่ทางโรงงานกำหนดไว้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานได้

2. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เป็นตัวแปรลำดับที่สองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยทางโรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยมีการฝึกอบรมให้ความรู้และทำให้พนักงานตระหนักถึงวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง เพื่อลดการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

3. สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา เป็นตัวแปรลำดับที่สามที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ดังนั้น ทางสถานประกอบการควรส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน การที่พนักงานมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างและกัน และการได้รับโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ย่อมส่งผลให้พนักงานฝ่ายผลิตมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุดีขึ้น

4. การได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ ดังนั้น หัวหน้างานและพนักงานควรร่วมกันสร้างบรรยากาศการทำงานให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนการทำงาน ด้านอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานที่พนักงานต้องปฏิบัติงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีการจัดหลักสูตรอบรมที่กระตุ้นให้พนักงานมีการสื่อสารที่ดี มีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความสุขในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน คุณภาพชีวิตในการทำงาน การได้รับโอกาสก้าวหน้าในงาน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบอื่นๆ ประกอบกับการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตและติดตามผล เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น และสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิต ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ที่ประสบอุบัติเหตุบ่อยที่สุด เพื่อหาสาเหตุที่และวิธีการป้องกันก่อนเกิดอุบัติเหตุ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กวิณซ์ตา อภิธนาคล. “พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานของคนงานโรงงาน เฟอร์นิเจอร์ พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. สำนักงานประกันสังคม. กองทุนเงินทดแทน. “สถิติของผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน.” รายงานการดำเนินงานของกองทุนทดแทนปี 2549. (อัดสำเนา)
- กรรณิการ์ สุขขาริ. “ความเชื่ออำนาจควบคุมตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท เวิลด์ อีควิปเมนท์ จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2548.
- กัจจา กระชุ่มกระชวย. “ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในสวนอุตสาหกรรมบางกะดี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2546.
- กุลวัฒน์ อิมะไชย์. “การศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของเสียงเพลงที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานแคะกึ่งของบริษัทส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปกุ้ง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2548.
- ขนิษฐา ไตรรัตน์ากุล. “ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรในระยะตั้งครรภ์ ณ โรงพยาบาลบางสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- ขวัญใจ พิมพิมล. “ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าวิทยาลัยช่างศิลป์จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- จรัญ แก้วน้อย. “แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ของเจ้าหน้าที่แขวงการทางปทุมธานีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร, 2546.

จริยาวัตร คมพัยค์ม์. “แรงสนับสนุนบนทางสังคม : มโนทัศน์และการนำไปใช้.” วารสาร
พยาบาลศาสตร์ 6,2 (เมษายน – มิถุนายน 2531) : 96 – 106.

จิตรา วิมลธำรง. “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ทักษะคิด ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยการ
จัดการความปลอดภัยของผู้ควบคุมงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถจักรยานยนต์ใน
จังหวัดสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม
และองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

ณรงค์ ฅ เชียงใหม่. การจัดการความปลอดภัยในอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,
2537.

ดวงจันทร์ อ้นอาจ. “ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน ลักษณะมุ่งอนาคตและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

ศติยา เอ็มชู้ต. “ความขัดแย้งระหว่างการทำงานกับครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม และ
คุณภาพชีวิตของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตรองเท้า.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2542.

ทรงชนะ ใจชุ่มชื่น. “ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนขององค์กร แบบการนำชีวิตตนและ
คุณภาพชีวิตในการทำงานของหัวหน้างานระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรม.”
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

ทรงศนีย์ วงศ์บา. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนด้าน
สุขภาพและการรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเกิดโรคกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของ
ทหารเกณฑ์ กองทัพภาคที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
พยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.

ชนัดดา กรพิทักษ์. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
ปื้มโลหะ จังหวัดสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏพระนคร, 2544.

นพคุณ นิสามณี. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผลิตตำราเรียนสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2547.

- นลินี ประทับศร. “ภาวะผู้นำ ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานระดับต้น โรงงานอุตสาหกรรม ประกอบขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- นันทภัทร อักษรดิษฐ์. “การสนับสนุนขององค์กร คุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อ องค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงงานอุตสาหกรรมผลิตยาง รถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมสุรนารี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2550.
- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : B&B Publishing, 2543.
- บุรจิต ธรรมโรจน์. “การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพที่มีผลต่อสุขภาพและผล การปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตยางรถยนต์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. “หน่วยที่ 5 การเรียนรู้.” ในเอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา, 177. นนทบุรี : สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- ปัทมา พุ่มมาพันธ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัย ความ พึงพอใจต่อการจัดการความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน โรงงานผลิตเหล็กกล้าไร้สนิม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ปวีณา มีประดิษฐ์ และชนวัชร ดีแสน. “รูปแบบการบริหารจัดการส่งเสริมการสวมใส่อุปกรณ์ ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.” วารสารสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2,1 (มกราคม – มิถุนายน 2550) : 63.
- พนมกร สุนทรนนท. “สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและความต้องการฝึกอบรมของ ผู้ปฏิบัติงานสตรีในสายการผลิตเครื่องรับโทรทัศน์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2537.
- พรศรี อภิขลติ. “การเปิดรับสื่อ ความรู้ ความเชื่ออำนาจควบคุมตนเองกับพฤติกรรมความ ปลอดภัยของพนักงานปฏิบัติการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.

พัชนี เอมะนาวิน. “ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจความเชี่ยวชาญ ความเชื่ออำนาจภายในตนภูมิหลัง กับความพึงพอใจในงานพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พีรดา พึ่งพิงพัก. “พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานในโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

พูนพร ศรีสะอาด. “การศึกษาเปรียบเทียบการสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อความวิตกกังวลของ พยาบาลชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

ภัทรพร เชาวนปรีชา. “สภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน และความเครียดใน การทำงานของพนักงาน โรงงานผลิตปุ๋ยเคมี บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน).” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. บัณฑิตวิทยาลัย. คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์. ม.ป.ท., 2548.

รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความเหนื่อยล้า ทางจิตใจและสุขภาพของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตเลนซ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ทักษะสติ กับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ส่วนบุคคล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

เริงศักดิ์ นาวารัตน์. “การศึกษาแนวทางในการป้องกันการประสูติเหตุภายในบริษัทยูนิ – ชาร์ม (ประเทศไทย) จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

วันชัย ริจิรวนิช. การศึกษาการทำงาน : หลักการและกรณีศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- วันเฉลิม พลอินทร์. “การสนับสนุนเครื่องความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานขององค์การ
พฤติกรรมความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ปูนซิเมนต์
ไทย หุ่นสูง จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ, 2549.
- วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน.
กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2550.
- วิทยา อยู่สุข. อาชีพอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์,
2544.
- _____. อาชีพอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์,
2549.
- วิภากรณ์ พันธ. “ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันอันตรายของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ :
ศึกษากรณี บริษัท เบียร์ไทย (1991) จำกัด (มหาชน).” วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาแรงงาน
และสวัสดิการมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- ศฤงคาร คล้ายแขก. “ศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
ของพนักงานบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) จังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2548.
- ศศิธร แก้วนพรัตน์. “การสนับสนุนทางสังคมจากเครือข่ายทางสังคม ที่มีผลต่อความเครียดของ
บิดามารดาของเด็กออทิสติก ของศูนย์สุขภาพจิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- เศรษฐา ดันติเดชามงคล. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุน
ทางองค์การและพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิต
ผลิตภัณฑ์เมลามีนและพลาสติกแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ.” ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2546.

- สกุลนารี กาแก้ว. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลตำรวจ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- สมชาย ระมาศ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยของพนักงานในโรงแยกก๊าซธรรมชาติระยอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- สมถวิล เมืองพระ. “การศึกษาพฤติกรรมอนามัยของคณงานในระดับปฏิบัติการเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมการผลิตภัณฑ์โลหะเครื่องจักรและอุปกรณ์ เขตอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- สมภพ วงศ์ประสาร. “พฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคณงานในสถานประกอบการผลิตเครื่องดื่มและถนอมอาหาร เขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- สมนึก กิ่งกาญจนารช. “พฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายของคณงานโรงงานอุตสาหกรรมเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. การวิจัยเชิงบรรยาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงมีการพิมพ์, 2525.
- สันตทกฤต พุ่มสงวน. “การป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มบริษัท ทีโอเอ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2544.
- สวรรค์ สวธนไพบูลย์. “ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานระดับปฏิบัติการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามสปอร์ต ซินดิเคท, 2545.

_____ . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไชน่าโพรดักชั่น, 2550.

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม. “สถิติของผู้ได้รับอันตรายและเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน.”

รายงานผลการดำเนินงานปี 2549. (อัดสำเนา)

สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม. “ประเภทและจำนวนสถานประกอบการ.” รายงานประจำปี 2550.

(อัดสำเนา)

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม. “สถิติโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม.” รายงาน

ประจำปี 2550. (อัดสำเนา)

สิริพัชร เปรมชัยเชียร. “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ การเปิดรับสื่อและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตกระดาษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

สิริอร วิชาวุธ. จิตวิทยาองค์กรเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

สุกัญญา สังข์เจริญ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสายการผลิต บริษัท เอ็นไอเคพีรีซัน คอมโพเนนท์ (ประเทศไทย) จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร, 2548.

สุชาดา สีสุวรรณ. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรกับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แองโกล-ไทย จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

สุวรรณ เหลืองไพบุลย์ผล. “การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมรถยนต์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2549.

สุราษฎร์ คงศิริ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมเซรามิก จังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏพระนคร, 2544.

- สุรรัตน์ นิมเพชร. “พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตนเอง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- เสาวนีย์ ถาวรปรารธนา. “การรับรู้ความเสี่ยง ทักษะคิดต่อระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย บุคลิกภาพ ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการทำงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.
- อริศรา ปาดแมน. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายกับพฤติกรรมทำงานที่ปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท รองเท้าบาจา แห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) โรงงานบางพลี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- อริสา เลหาไกววัลธรรม. “สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพจิตของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- อัญชลี สีบัว. “ทัศนคติต่อการทำงาน และความเชื่ออำนาจภายในตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้น ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานธนาคารเอกชนแห่งหนึ่ง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

ภาษาต่างประเทศ

Rotter, J.B. “Generalized Expectancies for Inter – External Control for Reinforcement.” Journal of Psychological Monographs 12 (March 1955 – 1966) : 2 – 3.

Strickland, Bonnie R. “Internal – External Control for Reinforcement.” In Personality Variables in Social Behavior, 219 – 280. Edited by Thomas Blass. New York : John Wiley and Son, 1977.

Thoits, Peggy. “Conceptual, Methodological and Theoretical Problem in Studying Social Support as Buffer Life Stress.” Journal of Health and Social Behaviors, No 52 (January 1982) : 147 – 148.

Yamane, Taro. Statistics : An introduction analysis. 3rd ed. New York : Harper and Row International, 1973.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้สำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามลำดับที่.....

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตใน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องเขียนชื่อลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามตามความเป็นจริง และตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

นางสาวภัทรธิยา กิจจิวิ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

หากมีข้อสงสัยติดต่อ

โทร. 081 – 9954463

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำอธิบาย โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. ผู้ตอบเป็นเพศใด ☐ 1. เพศชาย ☐ 2. เพศหญิง	☐ A1
2. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร ☐ 1. ไม่เกิน 20 ปี ☐ 3. 30 – 39 ปี ☐ 2. 21 – 29 ปี ☐ 4. 40 ปีขึ้นไป	☐ A2
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านอยู่ระดับ ☐ 1. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า (ปวช.) ☐ 3. ระดับอนุปริญญา (ปวส.) ☐ 4. ระดับปริญญาตรี	☐ A3
4. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วเท่าไร ☐ 1. ต่ำกว่า 6 เดือน ☐ 2. 6 เดือนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 1 ปี ☐ 3. 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 3 ปี ☐ 4. 3 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี ☐ 5. 5 ปีขึ้นไป	☐ A4
5. ท่านเคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานหรือไม่ ☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย	☐ A5

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

คำอธิบาย แบบสอบถามต่อไปนี้ สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของท่าน ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นบางครั้ง
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ท่านไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ลำดับ	ท่านได้ปฏิบัติเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานในด้านต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับผู้วิจัย
		ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย	
1.	ท่านตรวจสอบเครื่องมือก่อนลงมือทำงาน						[ ] B1
2.	ท่านตรวจเช็คความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ก่อนและหลังการใช้งาน						[ ] B2
3.	ท่านยกของอย่างถูกวิธี เพื่อลดการบาดเจ็บในการปฏิบัติงาน						[ ] B3
4.	ท่านสวมรองเท้าหุ้มส้นในขณะที่ปฏิบัติงาน						[ ] B4
5.	ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับงาน						[ ] B5
6.	ท่านปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างปลอดภัย						[ ] B6
7.	ท่านปฏิบัติตามระเบียบที่โรงงานกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด						[ ] B7
8.	ท่านแต่งกายที่รัดกุมและเรียบร้อยในขณะที่ปฏิบัติงาน						[ ] B8

ลำดับ	ท่านมีความเห็นต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของท่านอย่างไร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับผู้วิจัย
		ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย	
9.	ท่านทำความเข้าใจวิธีการทำงานของเครื่องจักรก่อนปฏิบัติงาน						[ ] B9
10.	ท่านใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงาน						[ ] B10
11.	ท่านทำตามคำแนะนำและตักเตือนของหัวหน้างานเสมอ						[ ] B11
12.	ท่านได้จัดวางอุปกรณ์ไว้ตามที่กำหนดอย่างเป็นระเบียบหลังจากใช้งานแล้ว						[ ] B12
13.	ท่านเลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับงาน						[ ] B13
14.	ท่านได้หมวกคลุมผมเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักรเสมอ						[ ] B14
15.	ท่านอ่านคู่มือก่อนปฏิบัติงานนั้นๆ ในครั้งแรก						[ ] B15
16.	ท่านทำความเข้าใจวิธีการและขั้นตอนการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติ						[ ] B16
17.	ท่านหลีกเลี่ยงการหยอกล้อกับเพื่อนขณะทำงาน						[ ] B17
18.	ท่านสวมถุงมือก่อนหยิบวัตถุที่มีอันตรายต่อการปฏิบัติงาน						[ ] B18
19.	ท่านใช้บันไดในการขึ้นไปหยิบของที่วางอยู่บนที่สูง						[ ] B19

ลำดับ	ท่านมีความเห็นต่อพฤติกรรมการ ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ของท่านอย่างไร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
		ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ บาง ครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย	
20.	ท่านระมัดระวังเพิ่มขึ้นเมื่อเข้า ใกล้เครื่องจักรที่กำลังทำงานอยู่						[ ] B20
21.	ท่านสนใจป้ายเตือนภัยที่โรงงาน ติดประกาศไว้						[ ] B21
22.	ท่านดูแลรักษาบริเวณที่ท่านงานให้ สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ						[ ] B22
23.	ท่านปฏิบัติตามเครื่องหมายเตือน และกฎความปลอดภัยอย่าง เคร่งครัด						[ ] B23
24.	ท่านจัดอุปกรณ์/เครื่องมือ โดย แยกตามประเภทเพื่อง่ายต่อการ ใช้งาน						[ ] B24
25.	ท่านปฏิบัติตามขั้นตอน โดยไม่ ค้ำใจว่างานจะเสร็จช้ากว่าที่ กำหนด						[ ] B25
26.	เมื่อท่านพบเครื่องจักรชำรุดจะ หยุดทำงานทันที						[ ] B26

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

คำอธิบาย แบบสอบถามต่อไปนี้ สอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบมี ตัวเลือก ดังนี้

ใช่ หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้อง

ลำดับ	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น		สำหรับ ผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
1.	การตรวจสอบเครื่องจักร เครื่องมือ จะช่วยลดอันตรายจากการทำงานได้			[ ] C1
2.	การแต่งกายขณะปฏิบัติงาน ควรสวมใส่เสื้อผ้าที่รัดกุม			[ ] C2
3.	งานที่ทำตลอดเวลา ควรหลีกเลี่ยงการพูดคุยในขณะที่ทำงาน			[ ] C3
4.	ความปลอดภัยในการทำงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม แต่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเท่านั้น			[ ] C4
5.	ความร้อนอบอ้าวภายในโรงงานอาจส่งผลให้เกิดอันตรายในการทำงานได้			[ ] C5
6.	งานที่ต้องการความละเอียด ต้องมีความเข้มของแสงไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์			[ ] C6
7.	แสงสว่างที่น้อยเกินไปในจุดที่ทำงาน อาจทำให้ตาเมื่อยล้า ปวดตา มีนสิริยะ			[ ] C7
8.	การทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ต้องมีระดับเสียงที่ได้รับติดต่อกันไม่เกิน 80 เดซิเบล			[ ] C8
9.	หากท่านต้องทำงานในที่ที่มีเสียงดัง ควรใช้ที่อุดหูหรือที่ครอบหูก่อนเสมอ			[ ] C9
10.	ควรมีป้ายบอกให้ระวังในบริเวณที่อาจมีอันตรายเกิดขึ้น			[ ] C10

ลำดับ	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น		สำหรับ ผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
11.	พื้นโรงงานขรุขระไม่ราบเรียบ มีน้ำขัง มีน้ำมันหก ย่อมก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย			[ ] C11
12.	การประสานบริเวณที่ทำงานให้เป็นระเบียบช่วยให้ทำงานได้สะดวกและลดการเกิดอุบัติเหตุ			[ ] C12
13.	บริเวณที่ทำงานที่มีความกว้าง ทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็ว			[ ] C13
14.	การวางสิ่งของ/อุปกรณ์ในการทำงานเกะกะทางเดิน ทำให้สะดุดหกล้มเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย			[ ] C14
15.	สถานที่ทำงานควรมีช่องระบายอากาศเพื่อการทำงานที่ปลอดภัย			[ ] C15
16.	การรักษาความสะอาดทางเดินในโรงงานเป็นการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน			[ ] C16
17.	การได้รับแนะนำการทำงานที่ถูกวิธีช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงานได้			[ ] C17
18.	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงงานช่วยให้ท่านทำงานอย่างปลอดภัย			[ ] C18
19.	การตรวจเครื่องมือ/เครื่องจักรก่อนการทำงานทำให้เกิดความปลอดภัย			[ ] C19
20.	การใช้เครื่องป้องกันอันตรายต้องให้ถูกต้องประเภทและลักษณะของการทำงาน			[ ] C20
21.	การปฏิบัติตามคำเตือนหรือเครื่องหมายแสดงอันตราย ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย			[ ] C21
22.	การหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่ชำรุดหรืออยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน			[ ] C22

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

คำอธิบาย แบบสอบถามต่อไปนี้ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานของท่าน ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานของท่านในด้านต่อไปนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	ท่านพอใจที่ได้ใกล้ชิดและทำงานกับเพื่อนร่วมงาน						[ ] D1
2.	ท่านยินดีช่วยเหลือและร่วมมือกับเพื่อนกิจกรรมของหน่วยงาน						[ ] D2
3.	ท่านรู้สึกว่เพื่อนร่วมงานมีน้ำใจและอัธยาศัยไมตรีดี						[ ] D3
4.	ท่านยินดีจะทำงานตามแนวทางที่หน่วยงานกำหนดไว้						[ ] D4
5.	ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ						[ ] D5
6.	ท่านจะทำงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละครั้งให้แล้วเสร็จโดยไม่ปล่อยให้ค้างด้วยความเต็มใจ						[ ] D6
7.	ท่านสามารถตัดสินใจการทำงานได้ด้วยตนเองในระดับความรับผิดชอบของตน						[ ] D7

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8.	ถ้าค้นพบข้อบกพร่องของงานที่ทำ ท่านสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้						[ ] D8
9.	ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นในการทำงานได้อย่างเต็มที่						[ ] D9
10.	งานที่ท่านทำอยู่มีความเหมาะสมกับตัวท่านและท่านพึงพอใจ						[ ] D10
11.	ท่านได้รับคำยกย่องชมเชยจากหัวหน้าเมื่องานเสร็จ						[ ] D11
12.	ท่านปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ และอุทิศเวลา ในการทำงาน						[ ] D12
13.	ท่านมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย						[ ] D13
14.	ท่านกระตือรือร้นที่จะทำงานให้เสร็จ						[ ] D14
15.	สามารถสร้างบรรยากาศที่ดี ในการทำงานเป็นทีม						[ ] D15
16.	ปรับปรุงกระบวนการทำงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ						[ ] D16
17.	มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน						[ ] D17
18.	มีความสามารถในการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการทำงาน						[ ] D18
19.	ท่านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ในการทำงาน						[ ] D19

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงานนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
20.	ท่านพอใจในปริมาณของงาน						[ ] D20
21.	ท่านทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ						[ ] D21
22.	ท่านพอใจที่ท่านและเพื่อนร่วมงานมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน						[ ] D22
23.	ท่านมีความสุขและพอใจที่ได้ทำงานในหน่วยงานนี้						[ ] D23
24.	งานที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความมั่นคง						[ ] D24
25.	ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน						[ ] D25
26.	งานที่ท่านทำตรงกับความรู้ ความสามารถของท่าน						[ ] D26
27.	บรรยากาศโดยรวมของที่ทำงานอบอุ่นเป็นกันเอง						[ ] D27

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน

คำอธิบาย แบบสอบถามต่อไปนี้ สอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตนของท่าน ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อความเชื่ออำนาจภายในตนนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	อุบัติเหตุจากการทำงานสามารถป้องกันได้						[ ] E1
2.	อุบัติเหตุจากการทำงานเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลไม่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม						[ ] E2
3.	การตรวจสอบเครื่องมือ/อุปกรณ์ก่อนการทำงานเป็นการป้องกันอุบัติเหตุได้						[ ] E3
4.	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงงานทุกข้อจะทำให้มั่นใจได้ว่าทำงานอย่างปลอดภัย						[ ] E4
5.	ถ้าท่านได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยจะทำให้ท่านสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้						[ ] E5
6.	เมื่อท่านอ่านคู่มือการทำงานของเครื่องจักร/เครื่องมือ ทำให้ท่านป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้						[ ] E6

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อความเชื่อ อำนาจภายในตนนี้อย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
7.	ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อปฏิบัติตาม ขั้นตอนการทำงานที่กำหนดไว้						[ ] E7
8.	ท่านไม่จำเป็นต้องระวังไฟฟ้า เพราะ โรงงานมีระบบป้องกันอยู่แล้ว						[ ] E8
9.	ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อสวมถุงมือ ในขณะที่ทำงาน						[ ] E9
10.	การป้องกันอุบัติเหตุเป็นหน้าที่ของ พนักงานทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ						[ ] E10
11.	ท่านเชื่อมั่นในความชำนาญของ ตนเองว่าจะทำงานได้โดยไม่เกิด อุบัติเหตุ						[ ] E11
12.	ท่านเชื่อว่าการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน						[ ] E12
13.	ท่านคิดว่าการวางแผนการทำงาน จะ ช่วยให้การทำงานมีความปลอดภัย						[ ] E13
14.	ท่านเชื่อว่าตนเองมีส่วนช่วย ในการป้องกันอุบัติเหตุ						[ ] E14
15.	หากทำงานด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังแล้วอุบัติเหตุจะไม่เกิดขึ้น						[ ] E15
16.	อุบัติเหตุจากการทำงานเป็นสิ่งที่ท่าน ไม่สามารถควบคุมได้						[ ] E16

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

คำอธิบาย แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุจากโรงงานของท่าน ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุจากโรงงานของท่านอย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยให้แก่พนักงานที่เข้าทำงานใหม่ก่อนการปฏิบัติงาน						[ ] F1
2.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน						[ ] F2
3.	มีเอกสารหรือแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานไว้ให้ท่านได้ศึกษา						[ ] F3
4.	ท่านได้รับแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ						[ ] F4
5.	ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจากหัวหน้างาน						[ ] F5
6.	ท่านได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน						[ ] F6

ลำดับ	ท่านมีความคิดเห็นต่อการได้รับ อุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกัน อุบัติเหตุจากโรงงานของท่านอย่างไร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
7.	หน่วยงานของท่านมีแหล่งข้อมูลให้ ท่านสามารถค้นคว้าได้สะดวก						[ ] F7
8.	หน่วยงานของท่านจัดอุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคลเช่น ที่อุดหู หน้ากาก ถุงมือ ทิปีดจุมก ไว้สำหรับ พนักงาน						[ ] F8
9.	โรงงานมีสถานที่สำหรับเก็บ เครื่องมือ/อุปกรณ์ไว้เฉพาะ						[ ] F9
10.	มีการจัดสถานที่พักผ่อนช่วงเวลาพัก ไว้เป็นสัดส่วน						[ ] F10
11.	อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน มีความเหมาะสมกับงาน						[ ] F11
12.	ท่านพอใจในประสิทธิภาพของ เครื่องมือที่ใช้งานอยู่						[ ] F12
13.	อุปกรณ์ป้องกันอันตรายมีสภาพพร้อม ใช้งานอยู่เสมอ						[ ] F13
14.	ท่านใช้เครื่องมือช่วยในการทำงาน อย่างเต็มที่						[ ] F14
15.	ท่านมีเครื่องมือที่ทันสมัยอย่าง เพียงพอ และพร้อมใช้ปฏิบัติงาน						[ ] F15

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของแบบสอบถามจำแนกเป็นรายชื่อ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ
จากการทำงาน

ข้อ	พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ท่านตรวจสอบเครื่องมือก่อนลงมือทำงาน	4.27	.926	มาก
2.	ท่านตรวจเช็คความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ก่อนและหลังการใช้งาน	4.24	.923	มาก
3.	ท่านยกของอย่างถูกวิธี เพื่อลดการบาดเจ็บในการปฏิบัติงาน	4.12	.988	มาก
4.	ท่านสวมรองเท้าหุ้มส้นในขณะที่ปฏิบัติงาน	4.34	1.146	มาก
5.	ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับงาน	4.62	.723	มากที่สุด
6.	ท่านปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างปลอดภัย	4.54	.729	มากที่สุด
7.	ท่านปฏิบัติตามระเบียบที่โรงงานกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด	4.45	.791	มาก
8.	ท่านแต่งกายที่รัดกุมและเรียบร้อยในขณะที่ปฏิบัติงาน	4.55	.753	มากที่สุด
9.	ท่านทำความเข้าใจวิธีการทำงานของเครื่องจักรก่อนปฏิบัติงาน	4.49	.819	มาก
10.	ท่านใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงาน	4.21	.997	มาก
11.	ท่านทำตามคำแนะนำและตักเตือนของหัวหน้างานเสมอ	4.43	.820	มาก
12.	ท่านได้จัดวางอุปกรณ์ไว้ตามที่กำหนดอย่างเป็นระเบียบหลังจากใช้งานแล้ว	4.52	.700	มากที่สุด
13.	ท่านเลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับงาน	4.55	.725	มากที่สุด
14.	ท่านใส่หมวกคลุมผมเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักรเสมอ	4.28	1.077	มาก
15.	ท่านอ่านคู่มือก่อนปฏิบัติงานนั้นๆ ในครั้งแรก	4.05	1.130	มาก
16.	ท่านทำความเข้าใจวิธีการและขั้นตอนการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติ	4.42	.802	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
17.	ท่านหลีกเลี่ยงการหยอกล้อกับเพื่อนขณะทำงาน	4.00	1.079	มาก
18.	ท่านสวมถุงมือก่อนหยิบวัตถุที่มีอันตรายต่อการปฏิบัติงาน	4.40	.900	มาก
19.	ท่านใช้บันไดในการขึ้นไปหยิบของที่วางอยู่บนที่สูง	4.11	1.132	มาก
20.	ท่านระมัดระวังเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าใกล้เครื่องจักรที่กำลังทำงานอยู่	4.57	.727	มากที่สุด
21.	ท่านสนใจป้ายเตือนภัยที่โรงงานติดประกาศไว้	4.49	.748	มาก
22.	ท่านดูแลรักษาบริเวณที่ทำงานให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ	4.41	.784	มาก
23.	ท่านปฏิบัติตามเครื่องหมายเตือนและกฎความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด	4.46	.802	มาก
24.	ท่านจัดอุปกรณ์/เครื่องมือ โดยแยกตามประเภทเพื่ออำนวยความสะดวกการใช้งาน	4.36	.867	มาก
25.	ท่านปฏิบัติตามขั้นตอนโดยไม่คำนึงว่างานจะเสร็จช้ากว่าที่กำหนด	3.99	1.008	มาก
26.	เมื่อท่านพบเครื่องจักรชำรุดจะหยุดทำงานทันที	4.40	.941	มาก

ตารางที่ 16 ร้อยละของความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	คนที่ตอบถูก		คนที่ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.	การตรวจสอบเครื่องจักร เครื่องมือ จะช่วยลดอันตรายจากการทำงานได้ ($\bar{X} = .98$)	367	97.4	10	2.7
2.	การแต่งกายขณะปฏิบัติงาน ควรสวมใส่เสื้อผ้าที่รัดกุม ($\bar{X} = .93$)	350	92.8	27	7.2
3.	งานที่ทำตลอดเวลา ควรหลีกเลี่ยงการพูดคุยในขณะที่ทำงาน ($\bar{X} = .82$)	311	82.5	66	17.5
4.	ความปลอดภัยในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม แต่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเท่านั้น ($\bar{X} = .55$)	208	55.2	169	44.8
5.	ความร้อนอบอ้าวภายในโรงงานอาจส่งผลให้เกิดอันตรายในการทำงานได้ ($\bar{X} = .82$)	311	82.5	66	17.5
6.	งานที่ต้องการความละเอียด ต้องมีความเข้มของแสงไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์ ($\bar{X} = .82$)	309	82	68	18
7.	แสงสว่างที่น้อยเกินไปในจุดที่ทำงาน อาจทำให้ตาเมื่อยล้า ปวดตา มีน้ีรยะ ($\bar{X} = .91$)	344	91.2	33	8.8
8.	การทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ต้องมีระดับเสียงที่ได้รับติดต่อกันไม่เกิน 80 เดซิเบล ($\bar{X} = .93$)	312	82.8	65	17.2
9.	หากท่านต้องทำงานในที่ที่มีเสียงดัง ควรใช้ที่อุดหูหรือที่ครอบหูก่อนเสมอ ($\bar{X} = .83$)	350	92.8	27	7.2
10.	ควรมีป้ายบอกให้ระวังในบริเวณที่อาจมีอันตรายเกิดขึ้น ($\bar{X} = .97$)	364	96.6	13	3.4
11.	พื้นโรงงานขรุขระไม่ราบเรียบ มีน้ำขัง มีน้ำมันหก ย่อมก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ($\bar{X} = .96$)	361	95.8	16	4.2

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	คนที่ตอบถูก		คนที่ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12.	การสะสางบริเวณที่ทำงานให้เป็นระเบียบช่วยให้ทำงานได้สะดวกและลดการเกิดอุบัติเหตุ ($\bar{X} = .95$)	360	95.5	17	4.5
13.	บริเวณที่ทำงานที่มีความกว้าง ทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = .90$)	339	89.9	38	10.1
14.	การวางสิ่งของ/อุปกรณ์ในการทำงานเกะกะทางเดิน ทำให้สะดุดหกล้มเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ($\bar{X} = .96$)	361	95.8	16	4.2
15.	สถานที่ทำงานควรมีช่องระบายอากาศ เพื่อการทำงานที่ปลอดภัย ($\bar{X} = .95$)	358	95	19	5
16.	การรักษาความสะอาดทางเดินในโรงงาน เป็นการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน ($\bar{X} = .94$)	355	94.2	22	5.8
17.	การได้รับแนะนำการทำงานที่ถูกวิธีช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ($\bar{X} = .94$)	355	94.2	22	5.8
18.	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงงานช่วยให้ท่านทำงานอย่างปลอดภัย ($\bar{X} = .98$)	368	97.6	9	2.4
19.	การตรวจเครื่องมือ/เครื่องจักรก่อนการทำงานทำให้เกิดความปลอดภัย ($\bar{X} = .97$)	366	97.1	11	2.9
20.	การใช้เครื่องป้องกันอันตรายต้องให้ถูกต้องประเภทและลักษณะของการทำงาน ($\bar{X} = .94$)	353	93.6	24	6.4
21.	การปฏิบัติตามคำเตือนหรือเครื่องหมายแสดงอันตราย ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย ($\bar{X} = .95$)	360	95.5	17	4.5
22.	การหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่ชำรุดหรืออยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน ช่วยให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = .91$)	343	91	34	9

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายข้อของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ท่านพอใจที่ได้ใกล้ชิดและทำงานกับเพื่อนร่วมงาน	3.84	.827	มาก
2.	ท่านยินดีช่วยเหลือและร่วมมือกับเพื่อนกิจกรรมของหน่วยงาน	4.17	.724	มาก
3.	ท่านรู้สึกที่เพื่อนร่วมงานมีน้ำใจและอัธยาศัยไมตรีดี	3.93	.835	มาก
4.	ท่านยินดีจะทำงานตามแนวทางที่หน่วยงานกำหนดไว้	4.22	.700	มาก
5.	ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ	4.18	.759	มาก
6.	ท่านจะทำงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละครั้งให้แล้วเสร็จโดยไม่ปล่อยให้ค้างค้ำด้วยความเต็มใจ	4.22	.753	มาก
7.	ท่านสามารถตัดสินใจการทำงานได้ด้วยตนเองในระดับความรับผิดชอบของตน	3.89	.869	มาก
8.	ถ้าค้นพบข้อบกพร่องของงานที่ท่านสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้	3.77	.898	มาก
9.	ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นในการทำงานได้อย่างเต็มที่	3.68	.927	มาก
10.	งานที่ท่านทำอยู่มีความเหมาะสมกับตัวท่านและท่านพึงพอใจ	3.84	.902	มาก
11.	ท่านได้รับคำยกย่องชมเชยจากหัวหน้าเมื่องานเสร็จ	3.28	1.029	ปานกลาง
12.	ท่านปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ และอุทิศเวลาในการทำงาน	3.97	.813	มาก
13.	ท่านมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.13	.747	มาก
14.	ท่านกระตือรือร้นที่จะทำงานให้เสร็จ	4.15	.764	มาก
15.	สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเป็นทีม	3.88	.852	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
16.	ปรับปรุงกระบวนการทำงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ	3.77	.836	มาก
17.	มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน	3.87	.803	มาก
18.	มีความสามารถในการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการทำงาน	3.84	.809	มาก
19.	ท่านตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการทำงาน	3.65	.898	มาก
20.	ท่านพอใจในปริมาณของงาน	3.75	.803	มาก
21.	ท่านทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ	3.71	.762	มาก
22.	ท่านพอใจที่ท่านและเพื่อนร่วมงานมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน	3.96	.828	มาก
23.	ท่านมีความสุขและพอใจที่ได้ทำงานในหน่วยงานนี้	3.94	.845	มาก
24.	งานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบันมีความมั่นคง	3.75	.963	มาก
25.	ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.31	.984	ปานกลาง
26.	งานที่ท่านทำตรงกับความรู้ความสามารถของท่าน	3.43	1.014	ปานกลาง
27.	บรรยากาศโดยรวมของที่ทำงานอบอุ่นเป็นกันเอง ทำให้อยากทำงาน	3.75	.909	มาก

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของความเชื่ออำนาจภายในตน

ข้อ	ความเชื่ออำนาจภายในตน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	อุบัติเหตุจากการทำงานสามารถป้องกันได้	4.21	.723	มาก
2.	อุบัติเหตุจากการทำงานเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลไม่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม	2.94	1.271	ปานกลาง
3.	การตรวจสอบเครื่องมือ/อุปกรณ์ก่อนการทำงานเป็นการป้องกันอุบัติเหตุได้	4.34	.769	มาก
4.	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงงานทุกข้อจะทำให้มั่นใจได้ว่าทำงานอย่างปลอดภัย	4.22	.793	มาก
5.	ถ้าท่านได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยจะทำให้ท่านสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้	4.15	.794	มาก
6.	เมื่อท่านอ่านคู่มือการทำงานของเครื่องจักร/เครื่องมือ ทำให้ท่านป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานได้	4.19	.768	มาก
7.	ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่กำหนดไว้	4.10	.850	มาก
8.	ท่านไม่จำเป็นต้องระวังไฟฟ้า เพราะโรงงานมีระบบป้องกันอยู่แล้ว	2.46	1.334	น้อย
9.	ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อสวมถุงมือในขณะที่ทำงาน	3.86	.949	มาก
10.	การป้องกันอุบัติเหตุเป็นหน้าที่ของพนักงานทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ	4.46	.747	มาก
11.	ท่านเชื่อมั่นในความชำนาญของตนเองว่าจะทำงานได้โดยไม่เกิดอุบัติเหตุ	3.50	1.075	มาก
12.	ท่านเชื่อว่าการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงาน	4.22	.894	มาก
13.	ท่านคิดว่าการวางแผนการทำงาน จะช่วยให้การทำงานมีความปลอดภัย	4.26	.762	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อ	ความเชื่ออำนาจภายในตน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14.	ท่านเชื่อว่าตนเองมีส่วนช่วยในการป้องกันอุบัติเหตุ	3.96	.874	มาก
15.	หากทำงานด้วยความรอบคอบระมัดระวังแล้วอุบัติเหตุจะไม่เกิดขึ้น	4.20	.868	มาก
16.	อุบัติเหตุจากการทำงานเป็นสิ่งที่ท่านไม่สามารถควบคุมได้	3.18	1.337	ปานกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของการได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ

ข้อ	การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยให้แก่พนักงานที่เข้าทำงานใหม่ก่อนการปฏิบัติงาน	3.91	1.008	มาก
2.	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน	3.84	.980	มาก
3.	มีเอกสารหรือแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานไว้ให้ท่านได้ศึกษา	3.61	1.071	มาก
4.	ท่านได้รับแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ	3.66	.987	มาก
5.	ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจากหัวหน้างาน	3.69	.974	มาก
6.	ท่านได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน	3.69	.998	มาก
7.	หน่วยงานของท่านมีแหล่งข้อมูลให้ท่านสามารถค้นคว้าได้สะดวก	3.33	1.180	ปานกลาง
8.	หน่วยงานของท่านจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเช่น ที่อุดหู หน้ากาก ถุงมือ ที่ปิดจมูก ไว้สำหรับพนักงาน	3.72	1.086	มาก
9.	โรงงานมีสถานที่สำหรับเก็บเครื่องมือ/อุปกรณ์ไว้เฉพาะ	3.80	1.042	มาก
10.	มีการจัดสถานที่พักผ่อนช่วงเวลาที่พักไว้เป็นสัดส่วน	3.17	1.304	ปานกลาง
11.	อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงานมีความเหมาะสมกับงาน	3.61	1.033	มาก
12.	ท่านพอใจในประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้งานอยู่	3.55	.991	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	การได้รับอุปกรณ์หรือข้อมูลในการป้องกันอุบัติเหตุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13.	อุปกรณ์ป้องกันอันตรายมีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	3.69	.993	มาก
14.	ท่านใช้เครื่องมือช่วยในการทำงานอย่างเต็มที่	3.69	.945	มาก
15.	ท่านมีเครื่องมือที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ และพร้อมใช้ปฏิบัติงาน	3.53	1.137	มาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

